

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-szeresben petit sor egyeztet 20 fill.
minden következőnél 16 fill.

Nyitólát sora 40 fill.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, március 12.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: A karzat.
Aradmegyei szónokok.
Aradváros közgyűlése.
Szervezkedik a balpárt.
„Hej ráérünk arra még.”
A tisztviselők öröme.
Egy anya hőstette.
Sokféle igazság.
Tárcs: A tükör. Írta: Maurice Level.

A karzat.

Arad, március 11.

Egyetlen nevezetes mozzanata volt a ma délutáni, félbemaradt közgyűlésnek. Azért nevezetes, mert az árkados törvényhatósági csarnok életében régóta volt ilyesmire példa. Egy, különben elég szürke vita alatt a főispán a következő kijelentésre kényszerült:

— Figyelmeztetem a hallgatóságot, hogy mindennemű tetszés, vagy nem tetszés nyilvánítástól tartózkodjék.

Mindjárt hozzátesszük, hogy a főispánnak igaza is, oka is volt erre a figyelmeztetésre. Amikor arról kellett dönten, hogy a hat új elemi iskola építését vállalkozóknak, vagy kisiparosoknak adják ki, a karzaton néhány iparos a közbeszólás jogával élt, úgy, hogy az egyik szónok reflektált is rá. A közbeszólás joga a karzatot csakugyan nem illeti, s már azért is veszedelmes lenne, mert akkor a közgyűléseken nemcsak szemtől-szembe, hanem alulról-fölfelé és hegyről-völgybe folytatnának végnélkül való vitákat.

Van azonban ennek az epizódnak valamelyes erkölcsi hátterre. A karzat: a nyilvánosság, a törvényhatóság működését ellenőrző közönség, sőt a városatyákra ennél is több: választó. Igaz, hogy a közgyűlések alkalmával nem sereglenek fel az összes választók, sőt azoknak csak igen kis csoportja telepszik meg az A. B. és C. karzati páholyokban. Mégis a karzat, hacsak szimbolumként is, a törvényhatóságra nézve a választó-közönséget jelenti, amelyet, alig pár hónappal a választások után, meglehetősen elhanyagolnak a törvényhatósági bizottság tagjai.

Nos, ennek révén érdemes a dologgal foglalkozni. Azt megállapítani, hogy a mai rendszerben a városatyák a választóival, mint ilyenekkel az egyik választástól a másik választásig ugyiszólván egyáltalán nem érintkezik. Igaz, hogy közöttük él, módjában van a kívánságaikról, véleményeikről, sérelmeikről tudomást szerezni, azt a közgyűlési teremben tolmácsolni. De azt egy-egy ember megnyilatkozásaiból veszi s ezért van az, hogy a közgyűlésen elhangzott felszólalások legtöbbjét egyéni véleménynek, álláspontnak tekintik. Nincs meg a szavának az a súlya, melyet meg kellene adnia annak, hogy a törvényhatósági bizottsági tag a választók százai nevében beszél. Viszont, ha a választók nincsenek megelégedve a törvényhatósági bizottsági tagok működésével, ennek kifejezésére nincs egyéb módjuk, mint a rendreutasítás kikerülhetetlen kellemetlenségével járó karzati közbezugás.

Igaz, hogy még az országgyűlési kép-

viselőket se lehet utasításokkal ellátni, mint a rendi követeket hajdan. De a képviselők legalább a beszámolók formájában keresik választóikkal az érintkezést. A világért se gondolunk arra, hogy a városatyák ilyen beszámolókat tartsanak. Humoros is lenne, ha valamelyikük erre vállalkoznék. De igenis, módot kellene találni arra, hogy a választók összeségének, vagy azok csoportjainak, egyszóval: a város polgárainak megnyilatkozása, véleménye úgy az egyes városatyákra, mint a törvényhatóság működésére irányítóan hasson. Volt idő, amikor keresték ennek a módját. A formája olyan városi párt, vagy városi egyesület lett volna, amelynek tagjai a törvényhatóságon kívül álló, a közügyek iránt érdeklődő polgárok is lehettek volna. Ez a közgyűléseket, vagy nevezetesebb bizottsági döntéseket megelőző napokon tanácskozásokra gyűlne össze, amelyben a polgárság érdekeinek megfelelően állást foglalna s irányítást adna a döntés jogát viselő tényezőknél. Azonban ezt a formát nem találták helyesnek s nem is lett belőle semmi. De ha ez a forma rossz volt, keresni kell az újat, mert így akárhányszor megesik — nem lehet eltagadni, — hogy a törvényhatósági bizottságnak egyhangú határozata a közönség között nem kevésbé egyhangú megütközést kelt.

Szomorú, hogy erre ép most nem találunk hajlandóságot. A mai törvényhatóság még a szinügyi bizottságba se bocsát be nem-városatyákat, annál kevésbé hajlandó elősegíteni, hogy ilyenek a működ-

A tükör.

Írta: Maurice Level.

Zimankós téli estén az utcásarok közelében kicsiny, síró jószágot találtak. Nem tudták megállapítani, hogy kié ez a csecsemő. Tizenkét éves koráig a lelenczázban nevelték, azután nyakába akasztották a koldustarisznyát és elindult a nagy világba.

Igy nőtt föl. Egy reggel csendőrök zavarák föl az álmából és elvitték. Kutattak utána és meglátták róla, hogy katonaköteles és néhány nap múlva be kell vonulnia a katonasághoz. Megmondták neki:

— Lám, mily szerencsés vagy, hogy most akadunk rád. Egy héttel később már katonaszökevénynek tartottak volna.

Nem érlette meg, hogy mit jelent ez a szó: „katonaszökevény”, de azért igazat adott nekik.

— Igen, én szerencsés fiú vagyok!

A katonasághoz minden ellenkezés nélkül vonult be. Eleinte könnyűnek és kellemesnek tartotta a katonai életet. Mindig a szabadban élt, a leghidegebb időben is rongyos ruhában járt. Ha a kaszárnya ablakából kitekintett: az égre, a kopasz fákra, a fagyos földre, boldog érzés fogta el, mert most nyugodtan, békességben élhetett.

A tél erős faggyal köszöntött be. A szolgálat után el elnézte a hófödte házakat, a ma-

darakat, amint a háztetőről fölcsipték az apró jégdarabokat, hogy csillapítsák a szomjúságukat. És elgondolta:

— Én védett helyen vagyok... Van jó kemény ágyam, fűtött meleg szobám... Hát ne legyek boldog?...

Tavasszal, amikor a mező, az erdő és a rét újra kizöldült, amikor a nap aranyos sugarai beáranyozták a természet szépségeit, különös gondolata támadt.

Könyökövel az ablakdeszkára támaszkodott és valami csodálatos zsibongást hallott.

Igy ült ott, szemét félig lehunyva és már nem gondolt a rossz időre, sem a meleg ruhára. Szívta a friss levegőt, mintha onnan a mezőről áradt volna ide, ahol szabadon, gondtalanul élt sokáig.

Elszomorodott, nyugtalankodott. Este lement az utcára, de akármilyen messzire ment, a városi levegőtől nem tudott szabadulni. Mindig látta a háztetőket, a tornyokat, a gyárak magas kéményeit, fülébe csengett a kaszárnya trombita-szava.

— Ez az élet nem való nekem, — mondta — megint koldustarisznyát ölök magamra, mint akkor... Igen, de mi lesz a katonasággal? A fogház?...

Szomorúan, bánatosan járt-kelt és a barátai ekkor azt tanácsolták neki:

— Jelentkezzél a kórházi orvosnál. Beteg vagy.

De ő tagadólag ránta a fejét. Egyik délután öt órakor ismét kísérték és egy ócska nadrágot és kabátot vásárolt magának; egyenruháját és a kardját pedig a vízbe dobta... és többé nem tért vissza a kaszárnyába.

Ezész nap és egész éjjel vándorolt. Mintha mámoros lett volna. Szabadon, boldogan, celtalanul járt a szabad ég alatt és nem érzett sem éhséget, sem fáradságot.

A patak mellett egyik bokor árnyában kacagott és sirt, elragadtatással tapsolt és majd az áttetsző patakot nézte, majd a végtelennek látszó mezőiséget.

De előbbi gondtalansága eltűnt. Még jobban imádta az erdőt, a mezőt és a patakot; a napot, amely beragyogja szürke napjainkat és elhossa az éjszakát... De ebbe a nagy szeretetbe valami keserűség vegyült. Nem mert többé keresztül menni a faun: félt az emberektől, hát kikerülte. Egyszer azonban mégis rajtacsípték. Amikor egyik zug-utcába akart befordulni, a zsandárok elfogták.

A haditörvényszék a szökés és a kincstári vagyon rongálása miatt öt évi fogháza ítélte.

Csak akkor tudta mérlegelni a bűnét, amikor beült a kocsiba, amely elvitte a fogházba.

désükbe beleszóljanak. Azt szokták mondani, hogy a városatya a választók között él, módjában van „ujjaival a közakarat ütőerén tapintani.” Hát ez az új is tévedhet, s esetleg ép ott keresi a közakarat ütőerét, ahol egyáltalában nincsen. Oda kell törekedni, hogy ez a közakarat, az általános vélemény ne csak tapintással, hanem érthetőbb módon, több határozottsággal legyen észlelhető. E nélkül a törvényhatósági bizottság nem lesz a közbizalom kicsucsosodása, annak kifejezője, hanem száz és egynéhány, különféleképp gondolkodó és disputáló magánember.

Távol áll tőlünk, hogy a karzati közbeszólóknak cselekvését helyeseljük, s még messzebb, hogy ennek a szokásnak állandósítására vágyjunk. De a karzatról elhangzó választói véleménynyilvánítás eszünkbe juttatta azt az egészségtelen állapotot, hogy ma a választók és a városatyák között való kapcsolatra csakugyan az egy hasznavehetetlen eszköz van: a karzat.

Aradmegyei szónokok.

Goldis Apponyi aradi beszédéről.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, március 11.

A mai ülést aradmegyei képviselők felszólalásai foglalták le. Goldis László és Pop C. István román nemzetiségi képviselők tartottak hosszú, obstrukciós izű beszédeket a házszabályrevízió ellen. Goldis idézte Apponyinak 1905. januárjában Aradon elmondott beszédét, amelyben a házszabályrevízió ellen foglalt állást.

A képviselőház mai üléséről a következő tudósításunk szól:

Justh Gyula említi az ülésen.

Okolicsanyi László az igazoló bizottság nevében jelentést tesz a geryeszegi választásról.

Farkasházy Zsigmond Kristóffy nyilatkozatairól, Bozóky Árpád az osztrák menetrend-könyvekről, Molnár Akos a londoni kiállításról, Hammersberg László a horvát politikáról jegyztek be interpellációt.

Molnár Jenő kéri, hogy a sok interpellációra való tekintettel már egy órákor térjenek át az interpellációkra.

Elnök kéri, hogy maradjanak meg az eddigi gyakorlatnál.

Szapannos István Molnár Jenő indítványát pártolja.

A Ház úgy határoz, hogy fél kettőkor tér át az interpellációkra.

(Goldis László beszéde.)

Következik a házszabályrevízió.

Goldis László: A tisztelt disszidens képviselő urak...

Molnár Jenő: Balpárt! (Nagy derűtlenség)

Goldis László: Tehát a balpártiak azt vitatják, hogy házszabályellenesen tűzték napirendre az indítványt. Szólok is azt hiszi, hogy az igazi parlamentarizmust a napirendetűzéssel megsértették. Vannak nagyfotosságu, mélyre vágó kérdések, amelyeket az országgyűlésnek csak akkor szabad megoldania, ha megbízatást kapott reá a nemzettől. A házszabályrevízió feltétlenül közéjük tartozik. Az ugynevezett nemzeti küzdelem is onnan indult ki, hogy a házszabályok sértetlen fenntartását követelték. Hivathozik Apponyira, aki Aradon a nemzeti küzdelem idejében mondott beszédében is kikelt a revízió ellen. Hol volt a kormány programjában a házszabályrevízió? Vitázik Tolnay Lajos beszédével, amelyet pontról pontra igyekszik megcáfolni. Nem kell félni attól a horvát obstrukciótól. Néhány nap alatt végét lehet annak vetni — főképp, ha Rakovszky alelnök ur ül az elnöki székben.

Ha azt követelik tőlünk, hogy a választást jogra is vonatkozó házszabályrevíziót megsszavazzuk, vak bizalmat követelnek, amely talán mégsem volna indokolt. A nemzetiségeket nem írtam a revízióól sem, a választói reformtól sem. Mert a népeket nem a törvények tesszik. Csak az fáj, hogy a nemzetiségeket a haza ellenségeinek tüntetik fel.

— Hát negyvennyolc? — kiáltják közbe.

Goldis László: Negyvennyolcban szabadságot ígértek nekünk, de el akarták venni a nemzetiségünket. Nekünk pedig szabadság nemzetiség nélkül nem kell. (Nagy sajt, a nemzetiségek tapsolnak.) Lehetséges, hogy a mostani házszabályok nem jók, de bizonyos, hogy ahhoz elég jók voltak, hogy megvédjék az alkotmányt. A Nagy féle javaslatot nem fogadta el, hanem csatlakozik Polit határozati javaslatához.

Elnök: ezután öt percre az ülést felfüggeszti.

(Pop Cs. István beszéde.)

Szünet után

Pop-Csicsó István nemzetiségi képviselő beszél. Csépany Géza felszólalásával foglalkozik, aki szemére vetette a nemzetiségeknek, hogy a kiegyezési és kvótaemelési viában nem vettek részt. Igen tisztelt disszidens urak...

Hangok mindenfelől: Balpárt!

Pop-Csicsó István: Visszautasítja azt a vádat s azt is, hogy ők a kormánnyal egyezséget kötöttek. Sajátságos, hogy a házszabályrevízió ellen minden csoport speciális kifogást igyekszik felhozni. A mai házszabályok garanciát nyújtanak egy igazi parlamentarizmushoz. Ez a szempont a nemzetiségek bírálatának egyedüli oka. Különösnek találja, hogy a függetlenségi párt azzal tud csak érvelni: Mit szól hozzá Bécs? Idegen alkotmányra hivatkozunk, valahányszor a mi alkotmányunkból vesznek el, de példának nem fogadják el a külföldi államok jogkiterjesztését. Egyébként ő is hiva a többségi elv érvényesülésének, azonban nem a kisebbség lehetetlenítésével, a szólásszabadság letörése árán. A házszabályrevízió egyenesen a kisebbség letörésére irányul.

(Interpellációk.)

Azután áttértek az interpellációkra.

Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter válaszol Bozóky Árpádnak egy régebben hozzántézt interpellációjára a szabolcsmegyei közoktatásügyi állapotok tárgyában. Tudomása van róla, hogy a szabolcsi főgimnázium tizszufolt, igyekezni fog ott polgári iskolát felállítani. Általában intenzíven foglalkozik a polgári iskolai oktatás reformjával. Bozóky-nak arra a kérdésére, hogy hajlandó-e a nemzetiségi vidékeken az állami népoktatást érvényesíteni, részletesen nem felel, hivatkozik programjára, amelyről elégszer nyilatkozott és ha Bozóky elvtársai megengedik, akkor majd olyan javaslatokat terjeszt elő, amelyek tökéletesen keresztülviszik az új magyar nemzeti közoktatást.

Bozóky felszólalása után a Ház a választ tudomásul vette.

Farkasházy Zsigmond interpellál Kristóffy volt belügyminiszternek a radikális párt naggyűlésén elhangzott beszéde tárgyában. Kristóffytól vádoltatni dicsőség, ezt ő is beismeri, de a volt belügyminiszter bizonyítékokra hivatkozott és ha csak tízedrésze igaz azoknak a vádaknak, amelyekkel Kristóffy egyeseket illet,

Amikor megpillantotta a szűk kis udvart, amelyet magas kőfal övezett, a hideg rázta. Rzzel vigasztalta önmagát:

— Nem veszem el egészen, mert látom az eget... Amíg a napfényt és az eget látjuk, még van reményünk... Mások önben elvesznek...

Huszonnégy órával később már rettenetesen szenvedett. Hiszen a kaszárnyában szabad ember volt, míg most...? Ha nem volt dolga, kedvére barangolhatott a mezőkön. A gyakorlatokat is a mezőkön tartották. Itt azonban dolgoznia kellett a műhelyben a főügyelő szigorú utasítása szerint.

Morgott és dacos természetű lett. Három hónapig kellett inaskodnia és amikor végre valami munkát bízta reá, kijelentette:

— Nem tudom!

— Ha holnapig nem készíti el a munkáját rendszerben, négy nap magánzárást kap!

Izgatottan felelte:

— Valószínűleg nem fog elkészülni!

— Ugy? Akkor rögtön becsukatom!

Belétek a cellába. Hallotta, amint rázérták a nehez vasajtót... A kucscsikorgását... és egyedül volt a sötétben. A haját tépte düheben.

O ezek a nyomorultak! Rögtön megbüntetik! Ő, akinek a fényes nap volt az élete, — a sötétbe zártak! Darabonként fosztották meg a napfénytől... előbb a kaszárnyában, azután a fogházban... a cellában... és most ima végieg...

De amint jobban körülnézett, észrevette, hogy az ajtó felső részén, párányi helyen, valami kis világosság szűrődik be.

— Ha a fény ide vetődik, akkor innen nem lehet messze az égbolt. Igen ám, de látni is szeretném! Az eget látni! Csak egy kicsi kis részét...

Zsebebe nyúlt és valami sima akadt a kezébe: tükröz volt, amelyet az előző napon talált az udvaron. Kezébe vette és a tükröz fölragyogott.

— Mit jelentsen ez? — csodálkozott.

És amint a tükrözbe nézett, hirtelen fölkiáltott. A tükrözben kis négyzetöngyl alakban megpillantotta az eget; egész kicsiny, kék eget és úgy ragyogott, mintha valami csillag táncolna a kútban.

Végtelenül megörült. Nem mert megmoccani, nehogy ellőnjék ez a gyönyörű látvány. Jobban érezte magát, mint a műhelyben. Sötét volt? Hideg volt? Nem érezte, hiszen látta az eget! És minden törekvése az volt, hogy mentül tovább maradhason itt. Mindig újabb eszre gondolt, hogy megbüntessék és ismét visszakerüljön ide. És amikor százhusznapi fogságra ítélték, föltelegett.

Alig várta a hajnalt, amikor is a tükrözbe nézett és megővendőlte:

Ma szép időnk lesz... Vagy fejét csóvalta és megjegyezte:

— Ma megint esni fog...

Egy reggel, amikor éppen kis tükrözbe nézett, belépett a főügyelő és durva hangon rákiáltott:

— Lépjen elő!

Nem hallotta, annyira belebámult a tükrözbe.

— Megsiketült? E őre! Jöjjön ki!

Nem mozdult. A főügyelő megragadta a karját és fölrazta.

— Talán az ölembe vegyem?

Félrezennt, de a világosság elkábította kissé és remegni kezdett.

— Nem bír egyenesen állani?

Hogy el ne essék, a falhoz támaszkodott és a tükröz el akarta rejtteni.

— Mit rejteget a kezében?

— O... ez semmi... semmi... — dadogta.

A főügyelő elvette tőle a kis tükröz és gunyosan megkérdezte:

— Mi ez?

— Az én napom!

— Majd kitevesszük a levegőre a napját, — kacagott a fogházfőügyelő. — Előre!

Es megütötte oly erővel, hogy a tükröz a földre esett és összetört.

Az ellélt rettenetesen megharagudott. Vadul torkon ragadta a főügyelőt. Az erős sörítés alatt megörnyedt a test és élettelenül rogyott alá.

— Elraboltad a napomat!... Elraboltad... igen, elraboltad!

— Azután letérdelt és fölrazdta az ellért tükröznek apró cserepeit és sirt, hangozan és fájdalmasan...

a koalíciónak tisztázni kell magát. Kristóffy azt állította, hogy a külkereskedelmi szerződészek törvénytelen megkötésében a koalíció vezérei közreműködtek. Ez mégis tisztázni kell, mert ezen veszett el az önálló vámterület.

Kossuth Ferenc: Nem áll.

Farkasházy Zsigmond: De, hogy a kvótát felemelték, azt talán még sem fogják cáfolni.

Kossuth Ferenc: Azért tettük, mert érdemesnek tartottuk.

Farkasházy Zsigmond citálja Kristóffy beszédének a paktumra vonatkozó részeit. A darabontok ismerik a paktumot, de mi nem ismerjük. Ugy hiszi azonban, hogy az, amit a vádalahelyezésről mond Kristóffy, igaz. Legálább erre vall Visontai Soma udvari tanácsos urnak viselkedése a vádalahelyezési indítvány ügyében. (Nagy derűtség.) Követeli a paktum előterjesztését. Csodálja, hogy Kristóffy politikája, amelyet most hirdet, meggyezik azzal a mozgalommal, amely most a többség bizonyos részeiben észlelhető. Megnyugvást kér arra nézve, hogy a többségben Kristóffynak bűntársai nincsenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Kristóffy beszédéről annyi tudomása volt, hogy elmondása előtt való napon egy hírlapíró közölte vele annak tartalmát. Magát a beszédet nem olvasta és nem is fogja elolvasni, mert nem tartja rá érdemesnek. Farkasházy, úgy látszik, magáévá tette Kristóffy némely vádjait.

Farkasházy Zsigmond: Nem.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Kristóffyval egész hivataloskodása alatt sem ő, sem miniszterháza nem találkozott, nem beszéltek. A kormány programját a miniszterek nem Kristóffyval, hanem a királlyal állapították meg. Azok az államtitkárok pedig, akik megmaradtak a Fejérváry kormány alatt hivatalukban, hazafias kötelességüket teljesítették. Ami a vádalahelyezést illeti, a kormány nyíltan megmondotta, hogy nem fog vádalahelyezéssel dolgozni, mert békét, nyugalmat akar, nem üldözést és felfordulást.

A kormány elvállalta a választási reform megalkotását, meg is teszi, mielőtt okserűen és kellőképpen előkészítette. A törvényjavaslatot még a nyári szünet előtt be fogja terjeszteni. A kormány maga tartja legsürgősebbnek a választási reform megalkotását, mert az a meggyőződése, hogy a magyar politika addig nyugvóponton nem juthat, míg ez az izgató kérdés megoldva nincs.

Farkasházy Zsigmond felszólalása után a Ház a miniszterelnök választását tudomásul vette.

Ezután Hammersberg László interpellálja a miniszterelnököt, igaz-e, hogy Horvátországban rendkívüli eszközökhöz fognak folyamodni.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány tiszteletben akarja tartani a kiegyezést, gazdasági és politikai téren pedig több kérdés megoldását kilátásba helyezi. A bánt a kormány előterjesztésére a király nevesi ki, ezt a jogot korlátozni semmiféle országgyűlés nem fogja. A bánt ott fog maradni, akár van többsége, akár nincs és mindaddig ott marad, amíg velünk egyetértő politikát folytat. Meg fogja kísérelni a viszonyok békés rendezését, ám ha olyan cselekmények fordulnak elő, amelyek a vagyon és személybiztonságot veszélyeztetik, rendkívüli eszközökkel fognak Horvátországban rendet teremteni.

A Ház a miniszterelnök választását tudomásul vette, mire az ülés véget ért.

A balpárt tiszteleg. Budapestről jelentik: A tegnap este megalakult balpárt elnöksége tiszteltgett ma Justh Gyulánál, a képviselőház elnökénél és Leszkay Gyula háznagynál és e minőségében bemutatkozott nekik. Kérték egyuttal, hogy jelöljenek ki a pártnak helyet a parlamentben.

Justh a néppárt mögött levő helyet ajánlotta, ezt azonban a párt nem fogadta el, hanem ragaszkodott ahhoz, hogy elnevezéséhez képest a szélsőbalon helyezték el tagjait.

Aradváros közgyűlése.

Műlek Lajos a tanács ellen. — Dzsü-dzsü mindhalálig. — Szalai Arnold agitál. — A karzat közbeszól. — A kisipar védelme. — Az elutasított tanítók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 11.

Ma délután négy órakor fogott neki Aradváros törvényhatósági bizottsága Károlyi Gyula gróf főispán elnöklésével, hogy az ötvenkét pontból álló márciusi rendes közgyűlés sorrendjét legyűrje. Nem sikerült. Napirend előtt, napirend alatt és után annyi mondani valójuk akadt a város képviselőinek, hogy alig néhány pont elintézése után azt vette észre a főispán, hogy a törvényhatósági bizottság tagjai haza mentek vacsorázni s úgy hét óra tájban csak néhányad magával út a teremben. Kijelentette, hogy elég volt mára a munkából, holnap következik a folytatás.

A mai három órás munkának eredményét egy szóban foglalhatjuk össze: *dzsü-dzsü*. Ki verekedték magukat alaposan a városatyák. Műlek Lajos dr. az autonómiáért, Sarlot Domokos magáért a birkózásért, Kovács Vince a tanítókért, Steiner József a kisiparosokért gyűrtek neki. Műlek a tanácsnak adott be egy íricskát, Sarlot barackot nyomott a tekintetes törvényhatósági bizottság fejére, Kovács Vince a jogügyi bizottságnak szánt egy oldalvágást, Steiner a gazdasági szék veséjét boncolgatta. Így tehát az új birkózási módszert, dacára, hogy harmincegyen ellenesték, valamennyien alkalmazták. Mindenki egy szürke és unalmas ülésre volt elkészülve. Azt hitték, hogy a borongós tavaszi délutánnak megfelelőleg unottan és ásitozva fogják végighallgatni a műsort, mely semmi színt, semmi hangulatot nem ígér.

(A fürge Szalai.)

Csak Szalai Arnold dr. sejtetett valamit. Az előszobában egyenként fogta el az érkező városatyákat bizalmas beszélgetésre. Alig végzett egyikkel, már hatalmas léptekkel közeledett a másikhoz. Szóval Szalai dr. valamit rendezett. A beavatottak már napok óta sugdosták ugyan, hogy viharra készül az ifjú és tüzes vérű városatyá, mert elhatározta magában, hogy ő teszi boldoggá a kisiparosokat, akiket a múlt héten deputációba vitt a polgármesterhez, mert a hat elemi iskola építkezésében ők is részt akarnak venni.

Igazak is van. A polgármester és vele együtt a tanács is belátták ezt s elhatározták, hogy a gazdasági szék és építészeti bizottság által megszövegezett árléptési feltételeket úgy változtatják meg, hogy a pályázatban az aradi kisiparosok is részt vehessenek. Szalai azonban csak buzgókodott s toborozta a híveket a kisiparosok kívánalmainak kivívására.

Mikor aztán úgy hat óra után befejezte a hadi készülődést s a főispán kijelentette, hogy most már sort kerít az iskolák építési ügyének, egyszerre csak valakinek vidám arca nagy hirtelen elkomorult. Ugy állott ott, mint az egyszeri ember, aki hosszú lelki tusa után rávette magát, hogy fürdőbe menjen, miután nőtülni készült és a feredő után értesült arról, hogy a parti felbomlott.

— Na, most itt állok megfürdőve, — kiáltott fel busan a hidegvíz áldozata.

Szalai doktor is itt állott szervezkedve, a legkülönbözőbb kisiparosi támasztékokat rejtegetve hatalmas keble alatt sime, mire támogatni akar, veszi észre, hogy mindenki támogat, csak ő nem.

Egyszerre csupa kisiparos barát lett az egész közgyűlés.

Tánogatta őket:

1. A tanács,
2. Steiner József,
3. Zima Tibor,
4. Steigerwald Alajos,
5. Virágh Lajos főmérnök,
6. Nachtnébel Ödön mérnök,
7. Stb., Stb., Stb.

De leginkább a karzat, amely kisiparos barátságának oly hangos szavakkal adott kifejezést, hogy az elnöklő főispán csendre intette.

(Egy kis malér.)

Mintán így mindenki a hóna alá nyúlt a mankón járó kisiparnak, amely ott a közgyűlési teremben szép száll legénygye egyenesedett ki, a főrendező Szalai dr. azt látta, hogy őreá már nincs szükség, kapta magát és mikor a főispán feltette a kérdést, vajjon a közgyűlés szakmák szerint akarja-e kiadni az iskolák építkezését, vagy csoportonként, *ellenes szavazott* Zima Tibor kisiparpártoló indítványának. Az igaz, hogy annyira agitált, hogy azt sem tudta, hogy mire kell szavazni, de denikve megesett vele ez a kis tévedés. Szerencséjére még mielőtt a főjegyző összeolvasta a szavazatokat, észrevette Szalai dr. a tévedést s nagy hirtelen leült. Zavarában aztán, mikor fel kellett volna állania, akkor is ülve maradt.

De vegyük csak sorra, mi is történt ma a tekintetes törvényhatósági bizottság közgyűlésében?

A főispán kinevezte tiszteletbeli főorvossá Isekkuts László drt.

(A ségai telepesek.)

Napirend előtti felszólalással kezdődött a közgyűlés. A ségai magyar telepesek ügye tavaly január óta járja a közigazgatási kálváriát. Szudy Elemér kérdezte meg a polgármestertől, vajjon kiszenevedett-e a nyolcvan magyar telepes kívánsága. Virágh Lajos főmérnök felelt a kérdésre s azt mondotta, hogy éppen a héten fogja egy újabb parcellázási tervet alapján a feltámadást megtartani. Milyen kár, hogy nem a múlt héten volt a közgyűlés. Talán akkor egy héttel hamarabb rendbe jött volna a dolog.

Mintán ezen a szökkenőn átesett a közgyűlés, neki látott a végnélküli program megemlékezéséhez.

(Locke a tanácsnak.)

Azonban mindjárt az első falatnál esont akadt a torkába. A polgármesteri havi jelentést, amelynek soha még egy betűjét Műlek Lajos doktoron kívül élő lény talán nem olvasta, hiányosnak találta Műlek dr. Nem számolt be tudniillik arról, hogy a tanács tagjai a múlt hetekben Budapesten jártak. Ez még nem lenne baj. Csakhogy Műlek arra is kíváncsi volt, hogy kinek a megbízásából gyorsvonatok fel egyszer a nagyikindai vasút alakuló közgyűlésére s egyszer meg a főváros adóreform elleni ankétjére.

— Ki küldte fel a tanácsosokat, kinek a nevében jelentek ott meg s beszéltek részben s hallgattak másrészen. A közgyűlés nem küldte ki őket, mert csak az újságokból tudta meg mindenki, hogy Budapesten jártak. Sőt

még nagyobb sérelem is esett az autonómián! Miért került *Varjassy* Lajos polgármester a kikindai vasút igazgatóságába? Miért nem egy közgyűlési tag, mikor a közgyűlésben csak úgy hemzsegnének a vasuti szakértők s a város a százhuszezer koronájáért csak megengedheti magának azt a fényűzést, hogy az igazgatóság tagjai közé aradi szakembert ültessen.

A polgármester, mint az ilyenkor már szokás, megígérte, hogy máskor jó lesz. Ha majd Budapestre akarnak utazni, előbb befogja jelenteni a közgyűlésnek.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter sürgőnyleg köszönte meg diszpolgárrá történt megválasztását. A közgyűlés tudomásul vette.

Temesvár főispánt fog installálni. Meghívta Aradot is *Hertelendy* Ferenc beiktatására. Három délcég bizottsági tag fogja képviselni Aradot, akiken kitűnően fest a diszmagyar. *Lócs Rezső*, *Lukácsy* Lajos és *Gutzjahr* Mihály utaznak el az ünnepségekre.

Az aradi „*Vörös Kereszt*” egyesületbe alapító tagul lépett be a város.

A tanítók rajztanfolyamára pénzsegélyt szavazott meg a közgyűlés.

(Dzsia-dzsicu.)

Komoly veszély tornyosult a közgyűlés feje fölé, amint *Wladimir* dzsiu-dzsicu mester ajánlatának tárgyalásába fogott a közgyűlés. Fent a karzaton ült a csupaszszájú birokemester s két kézzel kapaszkodott a karzati korlátba. Látszott az arcán az izgalom s ha talán a közgyűlés nem fogadja el a tanács javaslatát s nem szavaz meg ezer koronát a rendőrség birkózási kiképzésére, akkor az orosz talán rázúdította volna a karzatot egy *dzsia-dzsicu* fogással a közgyűlésre.

A közgyűlés azonban szerencsésen megmenekült ettől a veszedelemtől, mert nem fogadta meg *Tedeschi* Viktor tanácsát, aki napirendről való levételt ajánlott, hanem hitelt adott *Sarlot* Domokos főkapitánynak.

— Isten bizony, szükségesnek tartom a birkózási tudományt, már pedig én rám csak nem lehet fogni, hogy akár a magam, akár a város pénzt pazarolnám, oktatta a közgyűlést a főkapitány, látva, hogy bizony erősen zúg és zajong a terem és a hangulat után ítélve, nem igen akarja a rendőrség kiművelését.

Nehezen is győzette meg magát az ellenkezőről. *Adler* Andor, de különösen *Müller* Károly elleneztek a rendőrök megokosítását, mert mint *Müller* megjegyezte, a rendőrlégénység gyakran változik s nemsokára többen tudnak birkózni a városban, mint a városházán.

Jelenleg ez még nincs így. A főkapitány megbirkózott a közgyűléssel s ötven szavazattal harmincnégy ellenében kimondották, hogy: *dzsia-dzsicuzsék* az aradi rendőr.

(Kultura és iaktanya.)

Ha már a rendőrségünk kultúrfokra emelkedik, miért ne pártolták volna szívesen *Kovács* Vincének ama beadványát, melylyel azt indítványozta, hogy a közgyűlés kérjen a kultúrpalota építési céljaira százötvenezer koronát a kultuszminisztertől.

A tűzérlaktanya bérleténél mutatkozó deficit eltüntetését rábizzák a közös hadügyminiszter nagylelkűségére, akitől azt kéri a közgyűlés, hogy fizessen a hatvannégyezer korona helyett nyolcvanháromezret. Ilyen háziur Aradvárosa. Mielőtt ki lenne adva a lakás, már *Steiger*! Mit fog hozzá szólni a lakó?

(A tanítók kérelme.)

Tizenkilenc városi tanító azt kérte a közgyűléstől, hogy bérlevelükben megállapított alapfizetésüket, ezerötyszáz koronát, hagyja meg a közgyűlés, dacára annak, hogy az új fizetés-

rendezés alkalmával a korpótlékok emelkedtek s az alapfizetés 1400 koronában állapítottatott meg. A jogügyi bizottság csak méltányosságból véli megadandónak, a tanács a kérelem elutasítását javasolta.

Kovács Vince kelt a kérelem védelmére, amelyet annyira jogokon alapulónak tart, hogy elutasítás esetén egy elvesztendő pernek rémét látta a közgyűlési terembe besurranni.

A jogászok azonban még az elvesztett perrektől sem szoktak megijedni s megnyugtatták a közgyűlést. Ámbár, amint *Révész* Adolf megjegyezte, egyáltalában nem tisztázták a jogtudósok azt a kérdést, miként lehet valakitől ezerötyszáz korona után nyugdíjárulékot levonni, mikor csak ezernégy száz koronát fizetnek neki.

Ki törődik ilyen lappallákkal? Elfogadták a tanács javaslatát azzal a kiegészítéssel, hogy megfogják kérdezni a tanítókat, elismerik-e magukra nézve kötelezőnek a fizetésjavítási szabályrendelet intézkedéseit?

(Az új iskolák.)

A mára kiszabott feladatnak leghálásabb részéhez, az aradi kisipar támogatásához láttak hozzá ezután, amelybe a kárzat is belebelezőlt, aszerint, amint a parketten olyasmit mondtak, ami neki tetszett, vagy nem tetszett.

A kormány segélyével hat új elemi iskola épül. Az iskolákra sürgősség van. Azonban minthogy hármát már az ősszel megakarnak nyitni, azért március hónap azzal telik el, hogy mikép írják ki az építési pályázatot. A gazdasági szék és az építészeti bizottság úgy írta ki, hogy ez ellen a kisiparosok jajdultak fel, mert a pályázati feltételek mellett csak olyan ember kaphatta volna meg az építkezést, aki az összes munkálatokat vállalja.

A kisiparosok kérelmére ezen a tanács változtatott s mint lapunk tegnapi számában megírtuk, öt csoportba osztotta az iskola épületek megépítéséhez szükséges munkát s azt javasolta, hogy ilyen értelemben írják ki az új pályázatot.

A tanács javaslata ezt előjáróba is konstátálhatjuk, egy lelkes pártfogóra talált. A szakemberek szétszedték izekre, azonban *Szondy* Béla — anyakönyvvezető. Ő egyedül szavazott mellette, a tanács tagjai maguk sem fogadták el a saját javaslatukat.

Steiner József hosszabb beszédben indokolta meg a tanácsi javaslat tarthatatlanságát, mely egyáltalában nem segít a kisipar helyzetén. Komplikálná az ellenőrzést, mert a mérnöki hivatalnak hatvan iparossal kellene hetenként leszámolnia s így a kisiparos nem jutna időben pénzhez. *Steiner* már az építészeti bizottságban ellenezte — ugymond — a generális vállalatba adást, de ott egyedül maradt indítványával. A tanács ötcsoportos beosztása sem megfelelő, mert végeredményében nem más, mint a munkák nagy részének egy vállalkozó kezébe adása. Azt indítványozza, hogy az összes elvégzendő munkát két csoportba osztassák:

I-ső csoport: *elhelyező, föld, kőműves, burkoló és ács munkák.*

II. csoport: az összes többi munkák, melyeket vagy együttesen, vagy külön, szakmánként adjon a közgyűlés vállalatba a kisiparosoknak, vagy társvállalkozóknak.

Steigerwald Alajos a szakma szerinti vállalatba adás mellett foglalt állást.

Zima Tibor nem fogadta el sem a tanács, sem *Steiner* indítványát, hanem rámutatott a közszállítások bérbeadásáról alkotott 1907. évi III. t. cikkre, mely imperative előírja, hogy csak szakmánként, tehát külön-külön szabad kiadni a munkát s ha egy vállalkozónak jut, akkor az köteles megnevezni az al vállalkozókat. Indítvá-

nyozza, hogy a közgyűlés ilyen értelemben határozzon.

Virdyh Lajos helyesli *Zima* indítványát, de utal arra, hogy kivételőségénél oly nehézségek fognak keletkezni, melyek az építkezést késleltetni és zavarni fogják.

Mintán *Steiner* József kijelentette, hogy *Zima* indítványa értelmében módosítja a magáét, a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

A közgyűlés végül néhai *Remetei* Fülöp Károly helyébe *Walder* Gyulát választotta meg a központi választmányban megüresedett helyre.

A főispán a közgyűlés többi tárgyainak tárgyalását holnapra halasztotta.

Szervezkedik a balpárt.

*

Új képviselők a t. Házban.

Arad, március 11.

A negyvennyolcas balpárt dolga foglalkoztatja a Házat. A függetlenségi párt feltékenyen és haraggal beszél a disszidensek párttá alakulásáról, az új párt tagjai pedig diadalmas arccal járnak emberről-emberre. *Kaas* Ivor üdvözli őket a legmelegebben:

— Bárki mit mond is — mondja nekik — ne csüggedjétek, de ne is törődjétek vele. Becsületes harcosok vagytok és nagy szerep vár rátok. Olyan hivatást töltetek be, amilyent 1867-ben a hét ellenzéki.

Az új párt komolyan neki is lát a szervezkedésnek. A kiáltványt március 15-én adják ki. Vitarendezőknek *Lengyel* Zoltánt, *Nagy* Györgyöt és *Molnár* Jenőt választották meg. Az új pártnak már kültagjai is vannak: *Festetics* Pál gróf és *Uray* Zoltán, akik tegnap este jelentkeztek.

A negyvennyolcas balpárt *Kossuth* Lajos halálának évfordulóján nagy ünnepséget rendez a kerepesi temetőben. Ma este a párt tagjai közül *Szappanos* István, *Nagy* György és *Hoffmann* Ottó résztvettek az ifjuság lakomáján, melyet a Siskörben rendeztek.

*

Két új képviselő jött ma be a Házba: *Béla* Henrik és *Máthé* László. Bélát, aki nem új ember a parlamentben, csak hogy eddig csak a tollával vett részt a politikai küzdelmek irányításában, most pedig aktív szerep is jutott neki, nagy szimpátiával fogadták s mindenki üdvözölte. Fényes talentumot és nagy erőt nyert vele a képviselőház.

A másik új mandátumot *Máthé* László hozta be, akit *Uray* Imre helyébe küldött ki a tiszaháti kerület. A balpárti képviselők, akiknek támogatásával lett megválasztva, nagy örömmel fogadták:

— Szervusz László — mondták neki. Jókor jöttél, hogy részt vegyél a mi nagy harcunkban.

Az új harcos azonban igen savanyu képet vágott erre az üdvözlésre:

— Nem tudom, mit csináljak, mondta panaszkodó hangon. Beteg, törődött ember vagyok, ártanak nekem az izgalmak.

Pillanatig gondolkodott, aztán kivágta:

— Hát én azt hiszem, hogy nem lépek be sehová sem.

Ez a kijelentés módfelett felháborította a balpártiakat, akiket az új követ így alaposan felűtetett. Rövid idő múlva már is azt beszéltek, hogy *Máthé* László reverzálist adott a beregi főispánnak, amelyben megígérte, hogy nem csatlakozik az ellenzékhez.

„Hej, rá érünk arra még.”

Wekerle-Pató Pál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 11.

Most már bizonyos, hogy a magyar delegáció hiába verte a mellét és hasztalan hirdette, hogy a tisztí fizetések fel-emeléséről a jelen évre szó sem lehet. A közös kormány elhatározta, hogy májusban összehívja a delegációkat és a költségvetés keretében a tisztí fizetésrendezést és a legénység zsoldjának emelését is elő-terjeszti, de egyuttal ragaszkodik ahhoz, hogy a tisztek a fizetésemelést visszahatólag ez év január elsejétől kapják. A képviselőház folyosóján a függetlenségek ma emiatt nagyon méltatlankodtak, de *Wekerle* miniszterelnök sem tudott nekik egyebet mondani, minthogy ráérnek még a kérdéssel foglalkozni, mert az jelenleg nem időszerű. Arról azonban egy szót sem szólt a nemzeti kormány *Wekerle*je, hogy májusban nem fogják megszavazni az újabb katonai terheket. *Okolicsányi László*, a magyar delegáció hadügyi albizottságának előadója nyilatkozott ugyan *Aerenthal* tegnapi beszédére, de csak úgy, szörméntiben kezelte az ügyet és előre sejteti, hogy a közös kormány minden kívánsága teljesülni fog.

Távirati értesüléseink:

A miniszterelnök nyilatkozata.

Élénk vita fejlődött ki a képviselőház folyosóján *Aerenthal* báró külügyminiszternek az osztrák delegáció tegnapi ülésén tett nyilatkozatai felett. A képviselők igen heves hangon tárgyalták a külügyminiszter beszédét és erős kifejezésekben adták jelét felháborodásuknak.

Okolicsányi László, a magyar delegáció hadügyi albizottságának előadója csilapítani igyekezett a békétlenkedőket, akik között nagy számmal voltak a függetlenségi párt tagjai.

A hangos vitatkozásra odalépett a csoporthoz a folyosón épen arra menő *Wekerle* miniszterelnök és megkérdezte:

— Kiről van szó?

— *Aerenthal* nyilatkozatáról, — felelték neki többen.

— Nincs semmi ok az izgalomra, mondotta *Wekerle*. A delegáció összehívásáról és a tisztí fizetésekről ráérünk még beszélni. Majd annak idején megvitatjuk a dolgot.

A delegáció májusban ül össze.

Aerenthal tegnapi nyilatkozata, melyet az osztrák delegáció hadügyi albizottságában tett s melylyel egész biztosnak mondotta azt, hogy a katonatiszti fizetések rendezését a májusban összeülő delegáció feltétlenül elfogja intézni, még pedig 1908. évi január elsejéig visszamenő hatálylyal, a magyar politikai körökben nem a legjobb benyomást keltette. A *N. Fr. Pr.* levelezője előtt több kiváló magyar delegátus, köztük *Okolicsányi László*, a közös hadügyi költségvetés előadója, nyilatkozott ebben a kérdésben.

Az egyik delegátus azt mondotta,

hogy a magyar delegáció tagjai örvéndesen tudomásul veszik az osztrák hadügyi albizottság tegnapi rezolúcióját, a mely a már kiélezett konfliktust megszünteti s a fizetésemelés kérdésében keletkezett ellentétet legalább tovább nem mérge-síti el. Azért a magyar delegáció ezek után *nem fog záró ülést* tartani, mert erre szükség nincs.

De a hadügyi albizottságban elhangzott nyilatkozatokat nem hagyhatjuk meg-jegyzés nélkül. Különösen az keltett fel-tűnést, hogy a közös miniszterek jónak látták feltűnően hangoztatni azt, hogy a katonatiszti fizetéseket a májusban össze-ülő delegációnak január elsejére visszamenő hatálylyal kell megszavaznia. Véleményem szerint — ugymond a delegá-tus — ez csak *kompromisszum* révén lesz elérhető, még pedig oly formán, hogy a tisztek a felemelt fizetést a *folyó év egy részére járó fizetesként* kapják. Általános-ságban az egész kérdés megoldása attól függ, milyen lesz a magyar parlament *hangulata* akkor, mikor a problema ismét aktuális lesz.

Okolicsányi László következőkép nyi-latkozott:

Az osztrák delegáció határozatával a tisztífizetések kérdése ezidőszertől el van intézve. A magyar delegáció legutóbbi bécsi ülései alkalmával sem hozhatott nor-mális határozatot, mert nem tudhatta mint határoz az osztrák. Lehetőséget kellett te-rementeni arra, hogy még egy ülést tart-hassunk arra az esetre, ha az osztrák de-legáció olyan határozatot hozna, melylyel nekünk is kell foglalkoznunk. De a ma-gyar delegáció gondolt arra az eshetőségre is, hogy a közös kormányok előter-jesztései mindkét részről jóváhagyatnak, hogy a legfelsőbb szentesítésre felterjeszt-hetők legyenek. Az osztrák delegáció teg-napi határozata által ez az utóbbi eset következett el s így nekünk dolgunk már nincs. Ami a legközelebbi ülésezés ide-jét illeti, biztos tudomásom van arról, hogy a *márvadó körök ragaszkodnak a májusi ülésszakhoz*. Hogy ez lehetséges legyen, előbb a kormányoknak meg kell egyezniök a költségvetésekre nézve.

Új alakulás.

Budapestről írják: Csak egynéhány titkos tanácsos tud róla, hogy lejáron az átmeneti korszak, a tartós korszak szá-mára már készül az új program, az egyet-len lehetséges alapon, amely megvan s a melyen vitetik a kormányzás ma is: a *67-es alapon*. Ez az alap kiirtva nincs. Módosítva sincs és szakaszait védi a kor-mányzó és a végrehajtó hatalom, mert védenie kell a törvényt. A függetlenségi párt felfüggesztette a programját, de a 67-es törvény felfüggesztve nincs. Ez él, mozog és mozgat minden intézményünk-ben s rendelkezéseihez igazodik mindenki. Az új programnak tehát nem kell alapot keresni. Meg van az régen, 1867. óta. És hogy meg lesz, bizonyos rá, hogy az új kialakulás szálait királyi kéz sodorja, bi-zonyos rá, hogy olyanok, akiket személyi gyűlölség választott el egymástól, a fel-ség akarata megébékültek s tömörültek a régi alap védelmére. Ez a kibékülés, a melyet fogva tart még a diszkréció, nem-sokára nyilvánossá lesz, akár rendeznek új választást, akár nem. Bizonyos az is, hogy ez a kimagasló politikus, aki merev

ellenzéke volt a választói jognak, a trón-beszédben kifejezett kiszélesítésének, me-revségéből engedett s maga mondja, hogy ez elől ma már kitérni nem lehet, mert ez a kérdés foglalkoztatja ma a népnek legszélesebb rétegeit.

A függetlenségi párt aggodalmasainak tehát van okuk aggodalomra s nem indo-kolatlan a sürgetésük, hogy a jövőendő programot a jelen koalíciója szerkessze meg. Ez az aggodás jutott kifejezésre teg-nap a függetlenségi pártkörben is, kapcsola-tosan a disszidensek szereplésével. Töb-ben hivatkoztak arra, hogy a kormány és a koalíciós pártok minden tagja átmeneti kormányzásra vállalt mandátumot és min-denik képviselő, tehát a disszidensek is, már a képviselőválasztás előtt ismerték a koalíció hivatását, földadatait és tudták jól, hogy mire vállalkoztak. Mégis a dissziden-sek a többi között azzal is vádolják a függetlenségi pártot, hogy elhuzza az át-meneti kormányzás idejét.

Kossuth Ferenc miniszter erre meg-jegyezte:

— A kormány egy nappal se akarja eltolni se az átmeneti kormányzás idejét, se a vállalt kötelezettségek megvalósítá-sát. A függetlenségi pártnak pedig egye-nesen minden érdeke ellen volna, hogy az átmeneti korszakot tágítsa és messzi időre kitolja. Ellenkezően áll tehát a dolog. A függetlenségi párt a maga legsajátabb ér-dekében mindenképen arra törekszik, hogy az átmeneti kormányzás mielőbb véget érjen.

A horvát helyzet.

Tegnap zajlottak le Horvátországban a pótválasztások, amelyeken a horvát-szerb koalíció újabb négy mandátumot nyert. *Síd* kerületben *Koracz* szociáldemokratát választották meg és ezzel a horvát szo-ciálisták két mandátumhoz jutottak. A hertkovcei kerületben, ahol a tegnapi pótválasztáson a szerb radikális párt állott szemben az önálló szerbekkel, *Vukadino-vits* Vazul dr. nagybirtokost, az önálló szerb párt jelöltjét választották meg nagy szótöbbséggel, *Ivics* dr. radikális jelölt e-len. Az új képviselők már nagyrészt Zágrá-bban vannak, ahol holnap alakul meg a horvát országgyűlés. *Supiló*, aki tegnap már elutazott Zágrába, elutazása előtt így nyilatkozott egy hírlapíró előtt:

— Ha holnap föloszlatná vagy el-napolná az országgyűlést, mi horvátok pénteken, de legkésőbb szombaton Buda-pesten leszünk és kiméletlen harcot kez-dünk a kormány ellen. Addig is megállapo-dtunk a nemzetiségekkel elvben, hogy ők folytatják az obstrukciót. A nemzeti-ségek és a horvátok között bizonyos meg-állapodások jöttek létre, melyek lehetővé teszik az együttműködést.

Zágrábból jelentik: A *Starcevic*s-párt ma délelőtt alakuló gyűlést tartott, ame-lyen hivatalosan bejelentették, hogy *Frank József* dr. pártelnök lemondott. A párt tagjai kérdést intéztek hozzá a lemondás okaira nézve. A kérdés körül hosszú és heves vita fejlődött ki, amelynek részleteit azonban titokban tartják. A vitát délután folytatták.

Frank dr. utóda előreláthatólag *Star-cevic*s *Mill* eddigi alelnök lesz.

Marschall Lajos dr.

1851—1908.

Arad, március 11.

Aradváros és a körülötte messze terjedő vidék közgazdasági életének egyik kiváló, nagytudású vezetője ma meghalt. **Marschall Lajos dr.**, az aradi kereskedelmi és iparkamara első titkára hosszú, kinos szenvedés után elhalálozott. **Marschall dr.** a kamara vezetését ennek megalapítójától, **Gaál Jenőtől** vette át 1893-ban, vagyis éppen tizenöt évvel ezelőtt. Kiváló tudású szakférfi volt, aki élete javát a köznek szentelte és fontos szerepet játszott Arad kereskedelmi és ipari életében. Rendkívül sokoldalú tevékenysége mellett a társadalmi életben is jelentékeny szerepet játszott és közéleti funkcióival sokak szeretetét, mindenki tiszteletét biztosította. A munkára volt teremtve és munkaszeretete sohasem hagyta el. Noha Aradváros kereskedelmi és ipari életének vezetése nagy mértékben lekötötte, hosszú ideig működött az Aradvármegyei gazdasági egyesületben is, ahol szintén fontos ügykört töltött be. Emellett maradt még ideje szőlőgazdaságának felvirágoztatására is, szóval olyan intenzív és áldásos munkát végzett, amellyel csak kevesen dicsekedhetnek.

Marschall Lajos dr.-t nemcsak Aradon és Aradmegyében, hanem az ország összes kereskedelmi köreiből ismerték és általában nagy tekintélynek örvendett. Tekintélyénél csak az a szeretet volt nagyobb, amellyel barátai és tisztelői körül övezték. Hogy mennyire tisztelték **Marschall Lajost**, arra nézve jellemző az a figyelmes megemlékezés, amelyet a kereskedelmi és iparkamara palotájának felavatására összegyűlt kereskedelmi és iparkamarai titkárok **Marschall dr.-ral** szemben tanusítottak. A titkárok ugyanis **Szavay Gyula** kezdeményezésére díszes emlékalbummal lepték meg **Marschall** lányait. Az albumban irodalmi nivójú emléksorok vannak, amelyek mind **Marschall Lajos dr.** érdemeit méltatják.

Marschall Lajos dr. halála érzékenyen sújtja az aradi felsőkereskedelmi iskolát is, amelynek érdemekben dus jogtanára volt. Tanítványai rajongó szeretettel vették körül, kartársai pedig megbecsülték benne a pedagógust. **Marschall dr.** tagja volt az országos ipartanácsnak és az országos kereskedelmi és iparoktatási tanácsnak. Mint választott törvényhatósági bizottsági tag több cikluson át tagja volt Aradváros képviselőtestületének és hosszú ideig szerepet játszott Aradváros ügyeinek irányításában.

Marschall dr. 1851. augusztus hó 4-én született Aradon, mint kisiparos szülők gyermeke. Középiskoláit Aradon végezte és 1870-ben a budapesti egyetemre ment, ahol a jog- és államtudományokat hallgatta. Ügyvédi pályára készülve, egy évig Budapesten volt gyakorlaton, de később elfogadta az aradi kereskedelmi és iparkamara meghívását a megüresedett fogalmazói állásra, amelyet 1875-ben foglalt el. Azóta állandóan a kamara szolgálatában állt. A kamara vezetősége 1885-ben a másodtitkári székbe ültette, ahol érdemes működést fejtett ki. — A kamara első titkári állását 1893-ban nyerte el,

amikor **Gaál Jenő** elhagyta Aradot. Azóta vezette Aradváros, valamint Arad-, Békés-, Csanád- és Hunyadmegyéknek kereskedelmi és ipari mozgalmait. Munkakedvét és munkabírást mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy nagyfokú elfoglaltsága mellett más teendőket is vállalt, így 1879-től több évig titkára volt az Aradvármegyei gazdasági egyesületnek és máig is titkári szerepet töltött be az aradi kereskedelmi testületnél és az ő nevéhez fűződik a testület Arad egyik legszebb helyén, a Marosparton emelt és a kereskedelmi akadémia céljaira szolgáló palotájának felépítése. 1886-ban nevezték ki az aradi felső kereskedelmi iskolához, amelynek jogtanára volt. Az elhunyt 1890-ben nősült, két leánya volt, akik közül az egyik néhány évvel ezelőtt elhalálozott, a másik: **Blanka, Boros Iván** megyei tb. főjegyző felesége.

Marschall Lajoson már egy évvel ezelőtt súlyos betegség vett erőt, amely nemrégiben ágybadöntötte. Hozzá tartozói már hetekkel ezelőtt tudták, hogy állapota menthetetlen. Vasárnap agóniába esett, ma hajnalban pedig kilehelte lelkét.

Marschall temetése holnap, csütörtökön délután három órakor lesz, a kereskedelmi és iparkamara székházából. A temetésen képviselteti magát Aradváros törvényhatósági bizottsága, az aradi kereskedelmi testület, amely koszorút helyez az elhunyt koporsójára.

Testületileg vonul ki a temetésre az aradi felső kereskedelmi iskola tanári kara és ifjúsága, valamint képviseltetik magukat azon egyesületek is, amelyeknek az elhunyt tagja volt.

*

Ma este már több részvétlétérkezett a kereskedelmi és iparkamarához. Kifejezték részvétüket **Kossuth Ferenc** kereskedelemügyi miniszter és **Szterényi József** államtitkár is.

A két sürgöny így hangzik:

A kamara érdemes titkárának elhunyt alkalmából fogadják benső részvétet. **Kossuth.**

Fogadja a kamara nagyérdemű titkárának halála alkalmából mélyen érzett részvétel kifejezését. Az ország ipara és kereskedelme egyik legbuzgóbb és legönzetlenebb munkását vesztette benne, kinek elvesztését különösen fájjalom én, ki közel két évtizeden át együtt dolgoztam vele a közös cél: a magyar ipar és kereskedelem felvirágoztatása érdekében. **Szterényi.**

Meleg hangon fejezték még ki részvétüket **Gaál Jenő**, az aradi kamara volt titkára, főrendiházi tag, a budapesti, brassói, beszécebányai, debreceni, győri, fiumei, kassai, kolozsvári, marosvásárhelyi, miskolci, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, szegedi és temesvári kamarák.

*

Az aradi kereskedelmi és iparkamara külön gyászjelentésben ad kifejezést érdemes titkárának elhunyt felett. A jelentés így hangzik:

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara nagy gyászának fájdalmas érzetében szomorú megilletődéssel és mélységes, igaz részvéttel tudatja, hogy érdemes titkára: **Marschall Lajos dr.** három évtizedes kamarai működés után, életének 57-ik évében, ma meghalt. A nagy veszteség leújtó hatása alatt megtört szívvel gyászoljuk elhunyt titkárunkban a kamara kiváló munkását és a csupa szívembert, társunkat a munkában és barátunkat az életben.

Halottunk ravatait a kamarai székház emeleti előcsarnokában állítottuk fel a csütörtökön, március 12-én délután 3 órakor temettük el. Arad, 1908. március 11. Az aradi kereskedelmi és iparkamara

A tisztviselők öröme.

Megkapják a drágasági pótlékot.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 11.

Ma végre leérkezett a belügyminiszter büvös levele, mely egyszerre széles mosolyt löpött a csüggedt városi tisztviselők arcára. Jóváhagyta a miniszter az annyi viszontagságos utvesztésen keresztül hol jobbra, hol balra ütdő drágasági pótlékot, mely jórésben mint bitelek követelése él és létezik.

A múlt évi decemberi közgyűlésen adta meg a törvényhatósági bizottság hozzájárulását ahhoz, hogy a városi tisztviselők sanyaru anyagi helyzetén fizetésüknek megfelelő pótlékkal segítsen a városi pénztár.

A belügyminiszter csak elvben járult hozzá a közgyűlési határozathoz de ellenazta annak kölcsön útján való fedezetét.

A februári közgyűlés újból, ugyanazon módon szavazta meg s most a belügyminiszter hozzájárul a határozathoz. A miniszter jóváhagyását elősegítették a tisztviselői kar sorsa iránt melegen érző barátjai: **Károlyi Gyula** gróf főispán és **Müller Károly**, Aradváros országgyűlési képviselője, akik személyesen jártak el s győzték meg felvilágosításukkal úgy **Andrássy Gyula** gróf belügyminisztert, mint **Haril Sándor** miniszteri tanácsos, az ügy előadóját arról, hogy Aradváros tisztviselői kara megérdemli azt, hogy a kormány legalább a közgyűlés jóakarátának honorálásával siessen segítségükre.

A ma érkezett miniszteri leirat következőkép hangzik:

A sz. kir. város közönségének

Arad.

Törvényhatósági bizottságának 1907. évi december hó 11-én tartott közgyűlésén 36146—705. sz. a. hozott határozatát, melylyel kimondotta, hogy a városi tisztviselők és alkalmazottak részére az 1907. évi július hó 1-től számított egy év tartamára és pedig a 2400 koronánál nem magasabb törzsfizetéssel bíró tisztviselőknek és alkalmazottaknak törzsfizetésük 15%-át, a 2400 koronánál magasabb fizetéssel bírók részére pedig törzsfizetésük 10%-át adja drágasági pótlék gyanánt, a határozatban foglalt egyéb rendelkezésekkel együtt oly módosítással hagyom helyben, hogy a szóban lévő drágasági pótlék fedezése céljából a cselédmenedékház alából felveendő kölcsönösszeg kamatai, valamint maga a kölcsönöske is, az 1908. évi február hó 12-én tartott bizottsági közgyűlésén 3909—67. sz. alatt hozott határozat értelmében az 1908. évi költségvetési bevételeknél elérhető többletekből lesz megfizetendő. Amennyiben pedig az 1908. év végéig a kölcsön egész összegében nem volna fedezhető, a hátralék az 1909. évi költségvetésben lesz felveendő.

Jóváhagyom továbbá a 36146/705—907. számú közgyűlési határozat ama részét is, mely szerint a drágasági pótlékból a kövezetalapra, a szennyvízcsatorna alapra és a temetőalapra eső részüsszegek, melyek a városi számvérvőség kimutatása szerint 1584 korona 90 fillért, 1619 korona 25 fillért és

es koronát tesznek ki, nevezett alapok terhére számoltassanak el.

Az anyakönyvi személyzet illetményei után eső drágasági pótlék megtérítése tekintetében elhatározásomról pótlólag fogom a város közönségét értesíteni.

A felterjesztés nélkülözhető mellékleteit idszártan visszaküldöm.

Budapest, 1908. évi márc. hó 9-én.

A miniszter helyett

Hadik,
államtitkár.

A tanács ma soronkívül foglalkozott a miniszteri leirattal s utasította a számvevőseget annak azonnali végrehajtására. A számfajtések már ma megtörténtek s a tisztviselők már holnap felvehetik a városi pénztárnál a kiutalt összegeket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Trobadour, opera. Sembery Fanny vendégfellépéssel. (B. bérlet.)
Péntek: A császár katonái, színmű. Bemutató előadás. (C. bérlet.)
Szombat: A császár katonái, színmű. (A. bérlet.)
Vasárnap: Délután Bákirálynő, operett. Este A császár katonái, színmű. (B. bérlet.)

* Rosenkranz és Gildenstern. Pompás, egybevágó előadásban került ma színre a kiváló vigjáték, melyet nagyszámu közönség nézett végig. Szendrey elsőrangú Rosenkranz valósgos parádés darabbá teszi Aradon Rosenkranz és Gildenstern, a többi szereplő pedig mintha az igazgató művészi játékaival akarna egyenértékűt produkálni, kivétel nélkül művészi játékkal illeszkedett az együttesbe. H. Körösy Juci, H. Harmath Józsa, Szilágyi Berta, aki a megboldogult Bácsné fényes szerepét látta el jól, Dolly, Várnay, Kulcsár, Hunyady és Uff! Kálmán mind csak dicsőítést érdemelnek. A nagyszámu közönség kitűnően mulatott a kiváló előadáson.
H. G.

* Sembery Fanny a Troubadourban. Sembery Fanny, a kiváló alténékesnő, aki tegnap az Aida-ban szép sikert aratott, holnap a Troubadourban lép fel. A többi szerepet Wlassák Vilma, Ferrari és Ladislav éneklik.

* A Császár katonái. Pénteken mutatja be a dráma társulat Földes Imre szenzációs színművet, A császár katonái-t, amely most érte el 25. ik előadását a budapesti Magyar Színházban. A bemutató előadás iránt már most nagy az érdeklődés.

* Az olasz operatársulat vendégszereplése. A jövő hét hétfőjén érkező előadás lesz a színházban. Ekkor kezd meg vendégfellépését az olasz operatársulat és egy estén adják elő a Paraszthasület és a Bajazzok című operákat. Az operatársulat négy estén át vendégszerepel a színházban és programjába felvette a Traviata, Seevillai borbély-t és a Rigoletto-t. Az előadások bérletben lesznek, mérsékelttel felemelt helyekkel.

* Tavaszi tárlat. Az a nagy érdeklődés, amely Neogrady Antal kiállítása iránt az első napokban megnyilvánult, a mai napon csak növekedett. Aradváros legelőkelőbb műpártoló közönsége fordul meg a tárlaton és gyönyörködik a kiváló festőművész bájos alkotásain. Eddig számos kép talált vevőre és méltán, mert Neogrady bármely képe is díszére válik a szalonoknak. Ma Szende Tivadar dr. vett egy művészi képet: az „Erdei virágok” című 250 koronáért. Felhívjuk a műpártoló közönség figyelmét a díszes kiállításra, amely egész napon át díjtalanul megtekinthető a Weiss és Klein cég félemeleti helyiségében.

* A párisi estély sikere. Általános nagy sikert aratott az Uránia színház mai párisi estélye. A finom pikantériákat élénk érdeklő-

déssel nézte a nagy, válogatott közönség, mely szívesen honorálta a decensül és mégis különlegesen összeállított műsort. A párisi estélyt csütörtökön és pénteken este fél 10 órakor megismétlik.

* Az Uránia műsora Szabóné szebb képekből van összeállítva az Uránia műsora. A nadihajók, a római képek, Japán, a mikroszkop, mind olyan képek, melyek mindenkinek kiváló szórakozására szolgálnak. Ez a műsor, melyet még csak csütörtökön mutatnak be, az Uránia egyik legikerültebb programja. Minden előadásnál bemutatják a Tiszat 63 vetített képben.

Sokféle igazság.

A szigorú és a lágy szívű.

Arad, március 11.

Az aradi törvényszék a minap tudvalevőleg Argyelán Jánost, aki Boncesden meggyilkolta felesége elcsábítóját, fölmentette és szabadlábra helyezte. A hirt együtt egyszerre olvasta egy szigorú s egy lágy szívű ember. Es minekutána nem tudtak meg egyezni abban, hogy vajon igazán ítélte az aradi törvényszék, elmentek egy okos emberhez, hogy mondana a köztük folyó pörben véleményt s elvittek magukkal egy tanut, hogy az is hallgassa meg az okos ember döntését. Az okos ember színe előtt így folyt le az eset:

A szigorú ember: Az aradi törvényszék ítélte fölhaborító, mert a bíróság a szíve és nem az igazságosság szerint ítél. Törvény van róla, hogy „Ne öl!” s ez a törvény, hogyha csak alapjában nem akarjuk szétrombolni a társadalom támaszeit, nem tűr kivételt. Az aradi törvényszék hangulatok rabja volt, nem tudta emancipálni magát a nemrég történt véres családi dráma befolyása alól. Az ártatlanul gyalázatba keveredett asszony előbb megölte a kerítő asszonyt, azután öngyilkosságot követett el. A szomorú asszony véres árnya védelmezte a bíróságot az ellen a férjet, aki viszont a csábító szoknyavadászszal végzett. Ez a befolyás azonban nyilván meghamisította az igazság mérlegét, mert bármilyen súlyos sérelem esett is valakin, ahhoz nem lehet joga, hogy egy embertársas életét kioltsa s a törvénykező fórumnak legkevésbé lehet hivatása az, hogy az ilyen bűnösöket fölmentve, bizonyos körülmények között megengedett privilégiummá tegye a gyilkolást.

Az okos ember (mély meggyőződéssel): Neked igazad van!

A lágy szívű ember (haragosan közbevág): Dehogyan van igaz! Hát képzeld el annak a szegény szerencsétlen férjnek a lelkiállapotát. Egy időben tudta meg azt, hogy a férfi becsülete súlyos csorbát szenvedett s hogy felesége, a szép, szeretett asszony meghalt. És minden bajnak, minden gyalázatnak egyetlenegy ember az oka, aki rongyos pénzért kéjrevágyóan megvette a nőt. Nem lehet-e érteni, hogyha ez a szerencsétlen férj nagy elkeseredésében minden erkölcsi féket elvetve, a családi élete megrontója ellen fordul? És hogyha a törvény a beszámíthatatlanság eléve alapján fölmenti az öntudatlan részeg, az örültet, nem igazságosan mentette-e föl ezt az embert, aki amidőn gyilkolt, részeg volt az elkeseredéstől, örült a szegénységtől és a fájdalomtól?

Az okos ember (ismét mély meggyőződéssel): Neked is igazad van!

A tanu (csodálkozva): Hogyan mondhatod ezt, hiszen nyilvánvaló, hogy vagy az egyiknek, vagy a másiknak nincsen igazja!

Az okos ember: Valóban! Neked is igazad van!

Aki pedig azt mondja, hogy ez az írásmű csak egy régi zsidóanekdotának a kópiája, annak is igazja van. Az új alkalmazásból azonban kitűnik, mennyire bölcs ember volt az a rabbinus, aki minden álláspontot meghallgatott és mindenkinek igazat adott.

Mert az igazság annyiféle, ahány szempontból nézzük; két álláspont közül vagy az egyik igaz, vagy a másik, vagy az egyik sem, aszerint, hogy milyen reflektor világítja meg az elbírálás alá kerülő tényeket. Amiből következik, kedves embertársaim, akik velem együtt a törvény pallosa alatt éltek, hogy sorokat nem a pallostól függ, hanem attól, hogy ezt a pallost kik, mikor, hogyan és minő hangulatok befolyása alatt alkalmazzák és hogy kik bannak ügyesebben azzal a szemtévesztő reflektorral, a rózsaszínű, vagy a fekete fénysugárral dolgozók.

Egy anya hőstette.

A clevelandi iskolaégés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 11.

A clevelandi iskola égésénél megrázó jeleket voltak. Az anyai szeretet csodája meg nyilvánulása volt az, amelyet a New Yorkban megjelenő „World” közöl legújabb számában.

Ahogy a gyerekek észrevették a tüzet, nagy pánik tört ki soraikban. Mindnyájan az ajtó felé törtettek és minthogy ezek befelé nyíló szárnyakkal voltak ellátva, a rájuk nehezedő gyereksereg nem jöhetett ki. A kívül állók az ajtó üvegén át néztek a zsúfolt gyereksereget, amely kétségbeesett vergődésében velőtrázó sikolyokat hallatott.

John Phillisné az iskola közelében lakott. Egy tizenöt esztendő leánya járt az iskolába, Jennie. Az asszony nyomban, ahogy hírt vette a tüznek, ott termett az iskolában. Jennie ott volt az ajtónál, de a hátul álló és kifelé fordított gyereksereg el alig tudott lélegezni. Két kezét ég felé emelte, amidőn meglátta az édesanyját.

— Segíts, anyukám, az Isten szerelmére, segíts! — kiáltott a szerencsétlen.

Az anya örülten áttörte magát a kint álló tömeg során és neki vágta öklét az ajtó üvegablakának. Csörömpölve hullottak a szilánkok, az anya megfogta leánya karját és hűta át az ablakon. Az ablak szűk volt és különben is a többi gyermek tolongása miatt nem lehetett semmit a leány megmentése érdekében tenni.

Egyszerre iszonyatos sikoly járta át az épületet. Egy hatalmas tüzkéve csapott a lépcsőházba. A gyerekek menthetetlenül áldozatává lettek.

Jennienek már a haját kezdte ki a tűz. Az anya az ablakon át kezével akarta védeni a leány fejét. A legett hajcsóvát tépdeste róla.

Azután egy füstgomoly első éltette a szörnyű látványt. Egy újabb lángnyelv elűzte a füstöt és látható lett Jennie és anyja, aki üszkös kézzel védte a haldokló leány fejét.

— Köszönöm anyám, — volt Jennie utolsó szava. — Köszönöm, hogy olyan jó voltál hozzám.

Az anyát csak erőszakkal lehetett eltávolítani az ajtóból, ahol már egy csomó gyerek égett halottan feküdt. John Phillisné a kórházba vitték, ahol élet nélküli között lebeg.

HIREK.

Dicsőséges március.

Arad, március 11.

Amikor hatvanadik évfordulóját ünnepeljük a bilincstörő nagy márciusnak, itt-ott akad még egy fehér haju megrokkant aggastyán, aki saját szemével látta, saját füleivel hallotta ama nap mámoros örömjongását, az ifjúság egetvivő lelkesedését, amint Petőfi Sándorral az élen ellentmondást nem tűrő nemes hévvel ki-

harsogta a sajtószabadságot. Ma-holnap kihál ez a nemzedék és a dicsőséges nap eseményei csak az apák hagyományaként száll át az ifjabb nemzedékre, s abban a pillanatban, amikor az utolsó szemtanu szemei megüvegesednek, a 48-as március idusának gyönyörű jelenetei nagyapó mesemondó ajkairól átvonulnak a történelem lapjaira.

Vajjon abban a történelmi pillanatban, amikor az utolsó szabadsághős sírjába tér és az élőszó a maga közvetlenségének varázsával írott betűvé csendesül, vajjon abban a pillanatban meg gyengülne-e bennünk a dicső nap iránt érzett hevület, amikor évről-évre visszatér a kalendáriumba? Vajjon kevésbé fogjuk-e érezni a tavasz első fuvallatában a szabadság után való sóvárgást, s el fognak-e mosódni lelkünkben azok az alakok, azok a daliás fiatalok, akik akkor, ama nagy napon, néhány óra alatt századokra kintó diadalt arattak a zsarnoki önkényen?

Nem.

A sírgödör magába zárhat mindent, ami porlandó, tetemek porrá válhatnak, férgek csontokat megörölhetnek, de az eszme él! Azon nem fog idők múlása, nemzedékek pusztulása, viharok száguldása, napsütés mosolya. Sírhantok bedőlhetnek, süppedő temetőkön új porrétegek támadhatnak, ölnyi magasak, az eszmét nem öli meg semmi! Mert az eszme a szívekben él.

Szívekben él az eszme: a szabadság eszméje. A csecsemő anyatejjel szívja magába és szívni fogja mindaddig, amíg csak magyar lesz, aki kisedét emlőin táplálja és valami bus, borongós altató dalt dudol hozzá. Ez a dal ott fog zsongani a férfivá fejlett gyermekfiuban is és tette fogja serkenteni őt, valahányszor veszedelem fenyegeti a hazát. Ez a dal ott fog zsongani az anyává fejlett leányka fülében is és ő tovább fogja dudolni a maga gyermekeinek.

És ezért mi március dicsőséges napját sohasem fogjuk elfelejteni. Szemtanuk kihálása, nemzedékek váltakozása után sem, soha, soha, az idők végtelenségéig!

— Hieronymi reaktiválása. *Budapestről* jelentik: A képviselőház folyosóján ma sokat pertraktáltak egy kinevezést, mely nemsokára meg fog történni. Kossuth Ferencnek ugyanis az a szándéka, hogy a Duna-Tisza csatorna biztosává Hieronymi Károly volt kereskedelemügyi minisztert nevezi ki. A csatorna eszméje tulajdonképpen Hieronymi és a volt kereskedelemügyi miniszter már sokat dolgozott a terven. Ennek fogva Kossuth Ferenc azt akarja, hogy a munka élére is ő kerüljön.

— A leszavazott Vázsonyi. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A főváros közgyűlése ma határozott az adóemelést kérdésében. Ismeretes, hogy ez ügyben a főváros többségét képezett demokratapárt tagjai között belső ellentétek támadtak, amelyek azt eredményezték, hogy Vázsonyi Vilmos, a párt alapítója és vezére számos hívével együtt kilépett. Két javaslat került a közgyűlés elé. A városi tanács nyolc százalékos általános adóemelést javasolt. Vázsonyi pedig tíz százalékos adóemelést szegényadó formájában. Hosszu és heves vita után a közgyűlés Vázsonyi indítványát százhetven szavazattal negyvenhárom ellenében elvetette és a tanács javaslatát fogadta el.

— Izgatással vádolt tanítók. *Magyar* Miklós vidrai tanító ellen tudvalevőleg magyarellenes izgatás és számos szabálytalanság miatt Aradvármegye közgazgatási bizottsága fegyelmi eljárást indított és a vizsgálat megejtésével Lovik Gyula nagyhalmágyi főszolgabíró bízta meg. A vizsgálat során a tanító ellen emelt összes vádak beigazolást nyertek. Így több tanu állította, hogy a községi korezmában a tanító azt mondta:

— *A magyarokkal úgy kell elbánni, mint 1848-ban a Hollak családokkal.* Az összes magyarokat a víz alá kellene tenni. Ezekon kívül az is kiderült, hogy Magyar Miklós a magyar nyelv tanítását elhanyagolta, az iskola szorgalmi idejét nem tartotta be és megbotránkosító életmódot folytatott. A fegyelmi vizsgálat iratai már a közgazgatási bizottságnál vannak és valószínű, hogy a magyarfaló tanítót a kultuszminiszter fel fogja függeszteni állásától.

Fegyelmi eljárás folyik Nyam Zikariás plaskucsi tanító ellen is, akit szintén számos mulasztás, kicsapongó életmód és több oktatási ügyi szabálytalanság terhel. A vizsgáló ott ez ügyben is Lovik Gyula nagyhalmágyi főszolgabíró vezeti.

— Boros Jenő bankja. *Budapesti* tudósítónk jelenti: Négy hétrel ezelőtt a „Nap” heves támadást intézett egy amerikai bank ellen, amely Boros Jenő volt földművelésügyi miniszter bízott vezetésén áll. A Nap mai száma egy newyorki levelet közöl, amelyet Bryan, a bank egyik igazgatója írt. A levél védekezik a vádak ellen és kijelenti, hogy a bank elsősorban a magyar érdekek szolgálatát tartja szem előtt és tekintet nélkül arra, hogy szegény munkás kivándorlóval, vagy egyéb üzletféllel van-e dolga, mindenki egyaránt szíves és feltétlenül becsülete és kezelésben részesül. A bank legutóbbi közgyűlésén az amerikai magyarság egyik elismert legkiválóbb vezéralakját, Gerster Árpád dr. orvostanárt az igazgatóságba egyhangulag beválasztotta, Cukor Mór dr. tekintélyes magyar ügyvéd pedig jogtanácsossá nevezték ki. Boros Jenőt a bank szervezése körüli tevékenységéért választották alelnökké. A bank igazgatósága a newyorki pénzügyi előkezeléseiből áll, üzletfeleinek ötven százaléka magyar, amiből kiderül, hogy a bank nem kifogásokat, hanem elismerést érdemel.

— Kereskedők országos gyűlése. *Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés* március 22-én vasárnap, Budapesten tartja országos közgyűlését. Az O. M. K. E. azon tagjai, a kik a nagygyűlésen részt vesznek, kedvezményes utazási jegyeket vehetnek igénybe, a melyekre az igazolvány holnaptól kezdve kapható Faragó Rezsőnél, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi képviseletének titkárnál. Az igazolványért 20 fillér kiállítási díj fizetendő.

— Az egyetemi ifjuság tüntetése a függetlenségi párt ellen. *Budapesti* tudósítónk jelenti: Az egyetemi haligatók ma este Hoffman Ottó balpárti képviselő tiszteletére a Saskörben banketot rendeztek, amelyen Szappanos István, a balpárt elnöke is megjelent. Az ősz elnököt Hoffmannal együtt az egész este ünnepelték. A banket után az egyetemi ifjuság egy része a Rákóczi-uti Balaton-kávéház elé vonult, ahol tudvalevőleg a függetlenségi párti képviselők egyrésze tartózkodni szokott. Az utca népével megszaporodott

tömeg itt nagy abcugolásban tört ki. Azután a függetlenségi párt Royal szállóbeli helyisége elé vonultak, ahol nagy zajjal tüntettek Kossuth Ferenc és a függetlenségi párt ellen és kövekkel dobálták a pártkör ablakait. A rendőrség itt közbelépett és lovasrohammal verte szét a tüntetőket. Ezek egy része azután az Abbázia kávéház előtt gyülekezett és nagy óvációkban részesítette az ott levő Eötvös Károlyt.

— Egy olasz író halála. Rómából jelentik, hogy *Edmondo de Amicis*, a híres író, a „Szív” című regény szerzője ma meghalt.

— Letartóztatott orosz forradalmárnő. *Berlinből* jelentik: A pétervári államügyészség megkeresése folytán az itteni rendőrség letartóztatta Stein Olga orosz forradalmárnőt, akit azszal vádolnak, hogy az orosz flotta és hadsereg titkalt, melyeket zsarolás útján szerzett meg, elárulta. Az amerikai hatóságoknak az a nézése, hogy az Oroszország részére való hírszolgáltatás ilyen körülmények közt törvénytelenos volna, mindazonáltal Stein Olga ellen megindították a kiszolgáltatási eljárást, mert összesen százezer rubel erejéig elkövetett többrendbeli sikkasztással és hamisítással is vádolják.

— Kétszázezer koronás sikkasztás. *Zomborból* jelentik: Az ópalánkai földmivelők egyesülete bankjában 200,000 koronás sikkasztásnak jöttek nyomára. A vizsgálat még nincs befejezve. Az egyesület rabirta a gazdákat, hogy betétjeiket más bankokból vegyék ki és helyezték el az említett pénzügyintézetbe. A selmechányai takarékpénztár, mely 150.000 korona hitelt adott a banknak, egyik könyvelőjét tegnap Palánkára küldte a vizsgálat megejtése végett. Erről értesülve *Merczkuft* Mátyás tanító, a bank könyvelője, ma délelőtt agyonlőtte magát. Levelet hagyott hátra, amelyben elődjére, *Antalik* Hugó tanítóra hárítja a sikkasztást. A sikkasztás híre az egész megyében nagy konsternációt kelt.

— Sorozás. A világosi járás községeiben a sorozás így hó 14, 16, 17, 18, 19 én lesz megtartva. Aközségek a következő sorrendben állítják elő hadköteleseiket: Úszentanna, Özentanna, Kerek, Magyarad, Pankota, Galsa, Muszka, Ö- és Ujfazekasvassánd, Világos és Kovasszinc.

— Merénylet egy királyi kastély ellen. A krisztániai királyi kastély ellen intézett merényletről, amelyet tegnap egy *Grém* János nevű svéd ember követett el, a következőket jelentik: Tegnap délelőtt két óra felé a kastély parkjában sétáló közönséget több lövés durranása ijesztette meg. A lövések egy, a kastélylyal szemben lévő halomról jöttek, mely a kastélytól háromszáz lépésnyire van. A lövések irányából következtetve, a merénylet a kastélyra és az előtte lévő Károly János szoborra célozott. A golyók a sétálók mellett süvítettek el és több golyó a kastély ablakait és falait érte. Egy szolga, aki véletlenül az ablaknál állott, csak akkor vette észre a lövöldöző ember gyanus mozdulatait, mikor az fegyverét már többször elsülötte. A járőrök több mint tíz lövést hallottak. Amikor a járőrök odarohantak, hogy a lövöldöző embert lefoglalják, ez őket, valamint a később odaérkező sálókat fenyegette mindaddig, míg rendőrök nem érkeztek és le nem fegyverezték.

— Tavasz. A kalendáriumi tavasz még nem aktuális, holott a téli porzongások igazán elmúltak már. Hanem, hogy a levegő tavaszias hangulatokra enyhült, az már bizonyos. Napsütéses világosság tülekszik a köddel és a szívek, amiknek nincsen patient zárja és könnyebben nyílnak, mint az ablakok.

korai vágyakozásokkal nyíltak meg a tavaszi édes kísértések előtt. Persze, hogy a rügyek is kikivánczoltak a meleg napsugárba és a tavaszi szakmában járatos poéták is régen tul vannak a téli jégzajláson és a rimjeik édes szendéséggel bujnak elő a téli takaró alól. Szóval tavasz van, akármint beszél a kalendárium és akárhogy mérgelődnek a fakeskedők. A fázós természetűek is elhihetik, ha már nem is a mi kíváncsért, hát Meteor kedvéért, aki érzi az időjárást és azt mondja, hogy március 13-ig száraz és enyhe idő várható. Az is igaz, hogy azontul nem ígér mosolygó napokat, sőt a március 13-ika és 21-ike között való napok csomópontjai barátságatlanok és kitélik tőlük, hogy hideg, esetleg hűvös időjárást hoznak, 29-ig pedig csapadékot. No, de ez még messze van és addig nyugodtan élvezhetjük a tavaszi mosolygásokat.

— Március 15. Világoson. Világos hazafias közönsége a márciusi események hatvanadik évfordulóját méltó kegyelettel óhajtja megünnepelni. Szombaton este fáklyásmenetet rendez. Tizenöt óráig pedig a rom. kath. templomban délelőtt 11 órákor ünnepélyes nagy mise fog tartatni. Utána az ünnepély a piacon a következő műsor szerint lesz tartva: 1. Himnusz. Énekli a világosi urí és polgári daloskör összesített énekkara. 2. Nemzeti dal. Petőfiktől: szavalja Mangu Árpád áll. isk. tanító. 3. Ünnepi beszéd. Mondja Soffert Ferenc világosi rom. kath. lelkész. 4. Alkalmi költemény: szavalja Liszt István asztalos mester. 5. Szózat. Énekli a fenti daloskör. Este a „Mátyás Király” szaloda disztermében közös banket lesz.

— A megostromolt paplak. Érdekes forrongás tört ki a napokban a biharmegyei Barakony községben. A barakonyi lelkész cselédleánya, Vesse Mária a múlt héten egy kis gyermeknek adott életet. A csöppséget öt nap múlva a falu lakossága a pap kerijében találta meg amint két kutya egy szalmakazal tövében darabokra cibálta. A gyermek a szalma között feküdt hollan, magárahagyottan. Ott akadtak rá a kutyák, akik azután szertépték. A falu babonás népét ez a borzalmas látvány módfelett megijesztette. Mindenki azt mondta, Vesse megfojtotta saját gyermekét s ő vetette oda az ötnapos embert az ebeknek martaléknul. A község népe ezért vasárnap a paplak elé gyülekezett s a gyermekgyilkossággal gyanúsított cselédet meg akarta lincselni. A paplakot erős ostrom alá fogta s ha a csendőrség idejekorán meg nem érkezik, akkor be is hatolnak a házba. A csendőrök azonban a lázongó tömeget szétverték, a cselédleányt pedig Nagyváradra a rákórházba szállították.

— A világosi járás községeinek névváltoztatása. Az 1898. évi IV. törvények 4. szakasza értelmében a községi és egyéb helynevekre nézve az országos törzskönyvbizottság munkálatainak befejezése után Faragó István főszolgabíró a világosi járás jegyzői karát értekezletre hívta egybe és közölte az országos bizottság erre vonatkozó határozatát. A járás községeinek neve, tekintettel arra, hogy bortermelő vidék és nem lenne célszerű közgazdasági szempontból sem a nevek megváltoztatása, nagyobb részt megmaradnak. Kerek község elnevezése helyett a bizottság a régi „Erdőkerek” nevet javasolja, miután „Kerek” elnevezés alatt az országban több község van. Kovassziczra vonatkozólag, mely a XII. században nagyobb város volt, az akkori régi nevét, „Kovács”-t javasolta. Ófazekeasvarsánd az „Ó” elhagyásával Fazekeasvarsánd, míg Ujfazekeasvarsánd egyszerűen Ujvarsánd nevet nyer. A községek képviselőtestületei a névváltoztatásra vonatkozólag most tárgyalnak.

— Nagy szerencsétlenség egy automobil versenyen. Kairóból jelentik: A tegnapi automobil versenyen nagy szerencsétlenség történt. Az első versenyen egy rendőr átment az uton és ugyanabban a pillanatban gyors tempóban közeledett egy automobil. Miközben a vezető úgy kormányzott, hogy a rendőrt kikerülje, az automobil egyenesen a nagyszámu nézőközönség soraiba

rohant. Két ember, akit az automobil elgázolt, meghalt, tizenegy súlyosan megsebesült. Ujabb távirat szerint a katasztrófánál négy rendőr lelte halálát és hat ember sebesült meg. A versenyt azonnal beszüntették.

— A háztulajdonosok figyelmébe. A városi adóügyi osztály kérelmére ez uton is felhívjuk a háztulajdonosok figyelmét arra, hogy az újabb három évre megállapított házbéradó március 24-ig közszemlére van kitéve Figus Albert városi számvevő hivatalos helyiségében. Bár ezen megállapítások a legnagyobb körültekintéssel történtek, ennek dacára egy ilyen nagy munkánál megeshetett, hogy egyik-másik adózóra méltánytalan terhet rótt ki. Ezért az adóügyi osztály, tudatában a közönség iránti kötelességének, a legszélesebb körben óhajtja a közönség figyelmét felhívni, hogy mindenki az őt érdeklő adót megtekintse és kellő időben esetleges jogorvoslattal éljen, mert a törvény szigorú rendelkezése alapján mulasztás esetében az esetleg méltánytalanul kirótt adó három évig fentartatik s így egy csekély mulasztásnak igen terhes következményei lehetnek.

— Az éhes tenger. Londonból írják: Mint a lapok közölték, Stuart-Whortley ezredes, a Highcliffe-Castle birtokosa részletes jelentést küldött az angol partvédő bizottságnak arról a pusztulásról, a melyet birtokán a tenger hulláma okoz. Évről-évre előbbre nyomul az éhes víz és sok olyan hely merült el már a hullámokba, amely hajdan járható, sőt megművelt föld volt. Az ezredes véleménye szerint azonban a pusztulást első sorban nem annyira a tenger, mint az Avon folyó és egynehány szárazföldi forrás okozza. Stuart-Whortley ezredes és szomszédja, Waterford lady már vagy másfél millió koronát adtak ki a part megerősítésére, de mindhiába. Az ezredes szerint egyik ősnak, Bute lordnak, aki III. György király minisztere volt, egykori lakóháza ma már a parttól két mértföldnyire van a tenger vize alatt. Akkoriban a pusztulás még gyorsabb volt mint ma. A nagyhatalmu miniszter emberei nem merték megmondani neki az igazat s inkább csaláshoz folyamodtak. A miniszter kedvelt sétautja, egy parlamenti keskeny ösvény, teljesen beomlott a hullámokba s a birtok vezetője sietve új mesterséges ösvényt készíttetett az új ipart szikláira, hogy a lord észre ne vegye a tenger pusztítását.

— Egy híres cigányzenekar Aradon. Ma és a következő napokon a Központi-szaloda téli kertjében Rácz Károly debreceni híres cigányprimás 19 tagú zenekarával hangversenyez. Szabad bemenet. *Salvátor-sör csapoldás.* 1228

— Birtokcsere. Az aradi kir. törvényszék telekkönyvében az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: Halkó József és neje Schwarca Anna eladják az aradi 4213. sz. tjkvben felvett György utca 62. számú házat 1600 koronáért idb. Harló Józsefnek. — Palotai György és neje Szilágyi Mária eladják az aradi 6625. sz. tjkvben felvett Pécska ut 27. számú házat 1000 koronáért Gazsik János és neje Palotai Emiliának. — Illin Nika eladja az aradi 4458. sz. tjkvben felvett szántót 450 koronáért Fericsán Györgynek. — Nagy András és neje Lenárd Zsófi eladják az aradi 2394. sz. tjkvben felvett Ilés utca 74 számú házat 4000 koronáért Makkert Mihály és neje Irina Annának. — Bartalos László és neje Tóth Lídia eladják az aradi 2047. számú tjkvben felvett Demeter utca 38. számú házat 2960 koronáért Nagy András és neje Lenárd Zsófiának. — Szolészán Pal eladja az aradi 6886. sz. tjkvben felvett Miklós utcai üres telket 1200 koronáért Pálfi Zsuzsannának. — Kovács János és neje Tóth Borbála eladják az aradi 3116 sz. tjkvben felvett Szerb utca 9. számú házat 520 koronáért Kovács Gábor és neje Latzkó Annának. — Frick Antané Hammermann Neiti eladja az aradi 1146. sz. tjkvben felvett Bercényi Mik-

lós-utca 29. számú házat 15200 koronáért Klein József és neje Bukó Juliannának.

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. Likör aroma 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

TORVÉNYKEZÉS.

A szöke álgrófnő.

Arad, március 11.

A kalandok hosszú sora után jutott a vádlottak padjára Hanusz Erzsébet, akinek egyedüli foglalkozása mindenkor a foglalkozásnélküliség volt. Megélhetését jóformán csak szép, szöke hajára alapította, egyéb jövedelem híján azonban a lopásra is ráfanyalodott. A múlt év novemberében egy kis változatosság kedvéért fölrándult Bécsbe.

Utközben megismerkedett Schanzer Samu kávéssal, akinek elpanaszolta, hogy nem volt elég pénze jegyre és a kalauz utközben le fogja szállítani a vonatról. Schanzer erre udvariasan följajánlotta tárcáját, amelyet a szöke hajú hölgy a megfelelő mértékig igénybe vett. Bécsbe érkezve, a biztosabb érvényesülés kedvéért fölvette a gróf Festetich Vilma nevet és a szállodában, ahol szobát bérelt, méltóságosnak címezte magát. Az álgrófnő egy-két lélegzetvételre egész sereg ismeretséget kötött, többek között két katonatiszttel. Meglátogatta őket a lakásukon is, ahonnan több száz korona értékű ékszert lopott el. Amikor Bécsben letarolta a mezőt, visszautazott Budapestre és ott újabb tolvajlásokat követett el, mígnem azután rajtacsípték.

A budapesti büntetőtörvényszéknek Bakonyi táblabíró elnökleite alatt ítélkező tanácsa ma vonta felelősségre Hanusz Erzsébetet a kalandos kiruccanásokért. A vádlott tagadta a lopásokat, cinikus kijelentéseivel sok derűtséget kelte, de a tanak ellene vallottak. Mózes László védő elmebeli állapotának a megvizsgálását kérte, a törvényszék azonban nem adott helyt a kérelemnek. A bíróság Nagy Béla dr. ügyész vádja után az álgrófnőt hét hónapi börtönrre ítélte.

§ Egy százkoronás története. Kellemetlen kalandja volt az év elején egyik nagyváradai üzletben Cs. A. lelkésznek, aki a számlája kifizetésére szánt összeget leolvasta a kereskedésben a pénztár asztalára, azonban tévedésből vagy szórakozottságból a pénzt ismét visszavette tárcájába. Később, mikor a kereskedő a hiányt — 120 koronát — észrevette és követelte az összeget, a lelkész azt felelte, hogy mivel olvasatlan pénzt szokott magával hordani, csak a számadás elkészítése után áll módjában megállapítani, hogy valóban visszavette-e a pénztár asztaláról a számla összegét, vagy nem. A kereskedő ezt nem akarta bevárni és pert indított a nagyváradai kir. járásbírótság előtt, mely tegnap hozott az ügyben ítéletet. A járásbírótság a tanak vallomásaival és a kereskedő esküjével kétségtelenül bizonyítottnak látta, hogy a pap a már letett pénzt újból magához vette és ez alapon elmarasztalta a kereseti összeg megfizetésében.

§ A nagyapa büne. Kényes természetű ügyet tárgyalt ma zart ajók mögött az aradi kir. törvényszék egyik büntető tanácsa Bittó József elnökleite alatt. Lévai József, egy aradi hatvanöt-hetven év körüli öreg embert az a vád terhelt, hogy hét éves unokája ellen erkölcselen merényletet követett el. A feljelentők és a mai tárgyaláson terhelő tanak a vádlott felesége, tizenegy éves fia, férjes leánya és veje voltak, ezek azonban az öreg emberrel már régebbi idő óta ellenséges viszonyban élnek,

Olcsó árak, nagy megtakarítás!!

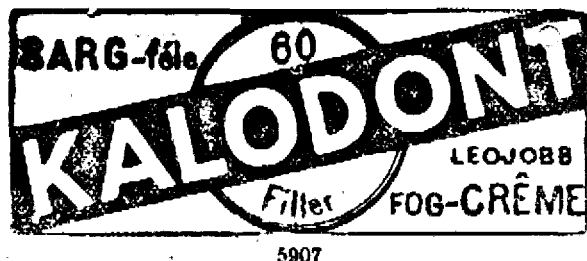
Angol öltöny és felöltő szövet újdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Angol női costum kelmék nagy választékban

miért is előadásukat, amely egyébként konkrét tény nem tartalmazott, a bíróság nem fogadta el döntő bizonyítéknak, a kis leány pedig törvényadta jogával élve a vallomást megtagadta. Az orvosszakértők véleménye sem igazolta a vádat, miért is a törvényszék *Vadász Armand* dr. védőbeszéde után a vádlottat *felmentette*.

IDEGENEK ARADON.

— Március 11. —

Fehér Kereszt-szálloda. Klemm Sándor m. kir. honvéd alhadbiztos Kolozsvár. — Konosy Kálmán földbirtokos Odon. — Takács Sándor utazó Budapest. — Sere Gyula földbirtokos Szeghalom. — Róna Hugó utazó Budapest. — Rosenberg Miksa utazó Budapest. — Szántó Lajos utazó Budapest. — Zenger Herman utazó Bécs. — Grósz Lipót utazó Bécs. — Reif Ottó utazó Bécs. — Gattenberg Pál tanár Budapest. — Kublin Lajos titkár Világos. — Schön Illés utazó Budapest. — Stern Jakab utazó Bécs. — Pekarek József utazó Bécs. — Reich Adalbert kereskedő Bécs. — Baunhorn Mór utazó Budapest. — Reiner Emlánc utazó Bécs. — Birker Márton igazgató Budapest. — Rátkay József utazó Budapest. — Lackenbacher Fülöp utazó Budapest. — Virányi Imre utazó Budapest. — Jónás Zsigmond utazó Budapest. — Abelländer Jenő utazó Budapest. — Balfais Emil báró főhadnagy Temesvár. — Matie Henrik ezredes brigádéros Temesvár. — Aczél Márton utazó Budapest. — Mayer Béla huszárkapitány Nagyikinda. — Dedinszky Béla dr. ügyvéd és neje Makó. — özv. Balázs Imréné magánzó Világos. — Bauer János utazó Bécs. — Schwarz Herman utazó Bécs. — Horváth Ignác igazgató Budapest. — Döme Lajos utazó Budapest. — Lanschmann Jenő százados Kolozsvár.

Központi-szálloda. Tansig Sándor utazó Szeged. — Rác Ferenc műszaki utazó Budapest. — Inkei Odón miniszteri hivatalnok Arad. — Abeles Emil kereskedő Budapest. — Baltesen János dr. vármegyei aljegyző Lugos. — Kabdebó Antal dr. szolgabíró Maribadna. — Binetter Jenő utazó Budapest. — Scherzger Albert utazó Szeged. — Bittera Elemér utazó Budapest. — Seunel Ármán utazó Budapest. — Lamberger Gusztáv utazó Budapest. — Keller Róbert utazó Budapest. — Veumann Arthur kereskedő Budapest. — Menerel Ignác utazó Ligetfalusi.

Pannonia-szálloda. Jakabfy Rezső kereskedő Kolozsvár. — Grossmann Samu dr. ügyvéd Temesvár. — Bagi János gépész Nagylak. — Mannheim Gusztáv utazó Budapest. — Pavel R. dr. tanár Belényes. — Stern József kereskedő Békéscsaba. — Szmolka Andor máv. gépgyári kezelő Budapest.

Vass-szálloda. Ruvits Tódor pap Lih. — Blum Salamon utazó Nagyszombat. — Rátkai József utazó Budapest. — Berner Márton utazó Komádi. — Krausz Ármán utazó Budapest. — Friedman Eliás utazó Budapest. — Osztreicher Mór utazó Budapest. — Gottfried Hugó utazó Budapest.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 11

Amerika 1 és egyenlővel magasabb. Kevés forgalom. Változatlan árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	12.10—12.11	12.09—12.10
Buza októberre	9.00—9.01	8.99—9.00
Zab áprilisra	7.89—7.90	7.88—7.89
Rozs áprilisra	10.76—10.77	10.75—10.76
Tengeri majusra	6.67—6.68	6.66—6.67

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	643.20
Magyar hitelrészvény	772.—

Nemzeti Színház.

Csütörtök, 1908. évi március hó 11-én:

B. bérlet.

Bj bérlet.

Sembery Fanny vendégfelléptével:

Troubadour.

Opera 4 felvonásban. Irta: Camarano Salvator. Zenéjét szerzette: Verdi József. Olaszból fordította: Nádasdy L.

SZEMÉLYEK:

Luna gróf	Ladislai J.	Manrico	Ferrari A.
Leonora	Wassák V.	Ruiz	Faludi K.
Inez	Zalai Margit.	Azucena	Sembery F.

Köz este este 7 és fél órakor.

Uránia színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1908. március hó 12-én, csütörtökön:

1. Gyors rajzoló. Komikus. — 2. Római képek. Természet után. — 3. Mikroszkop. Tanulságos. — 4. Dráma a Riviérán. Eredeti felvétel. — 5. Az indián boszúja. Dráma. — 6. Hadihajók a tengeren. Látványosság. — 7. Japánban. Természet után.

Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órakor. Minden előadás alatt katonazene játszik. — Csúszásza.

Este fél 10 órakor:

Nagy párisi estély.

Csak felnőtteknek.

NYILTTER.*

108—1908. g. sz.

Versenytagyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi tanács 6318—1908. számú határozata alapján Arad sz. kir. város által építendő hatelemi iskola építési munkálatainak biztosítására folyó évi március hó 23-án d. e. 10 órakor a város háza földszinti termében zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

Az iskolák helye: Fürj-utca 5., Csutor-utca 12., Mihály-utca 60., 61., Gizella-utca 10., Kovács-utca 17. és külhatár, szeretvázi dűlő. Az iskolák helye a városi mérnöki hivatalnál kitett térképen megtekinthető.

Helyszíni rajz, tervek, munka mennyiség és méret kimutató, vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt d. e.

9—12-ig és délután 3—6-ig megtekinthetők, ugyanott megszereshetők az ajánlati költségvetések is ikenként 40 fillérért, valamint az ajánlati lapok is.

Ajánlatok csupán iskolánként, külön-külön egy iskola összes munkáira fogadtatnak el. Munka nemenkénti ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Versenyezni óhajtok felkéretnek, miszerint a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatokat az ajánlati költségvetéssel együtt közvetlenül vagy posta útján a kitűzött nap délelőtt 10 óráig Aradváros gazdasági székéhez annyi is inkább nyújtásuk be, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vesszük.

A versenytárgyaláson az ajánlatok ok vagy azok képviselői jelen lehetnek.

Ajánlattevő köteles az ajánlati végösszeg 50%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban bántapénzül f. év március hó 23-án d. e. 10 óráig a városi pénztárnál letenni, s a letétjegyet ajánlatához csatolni.

Ajánlat csak a város által kiadott szabványos ajánlati lapon és a munka mennyiségei szerint kimutatási úrlapon egységes árakkal tehető, megjegyezzük azonban, hogy százalékos árengedménnyel vagy felülfizetéssel tett ajánlatokat figyelembe nem vesszük.

Az ajánlatok borítéka a következő felirattal látandó el: „Arad sz. kir. város gazdasági székének” Arad.

„Ajánlat a 108—1908. számú hirdetésben kiírt iskola építő munkáira.”

Az építkezés a felszólítás után azonnal megkezdendő és az iskolák folyó év július hó 1-ig tető alá hozandók és folyó év szeptember hó 15-ig teljes készen átadandók.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket és költségvetést, vállalati általános és részletes feltételeket a helyi viszonyokat teljesen ismeri és magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Ajánlattevők ajánlataikkal a közszállítási szabály rendelet 25 §-a értelmében a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Azon pályázók, a kik a szóban levő építési munkálatok teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek már ajánlataikban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni. A versenytárgyaláson kizárólag az Építőiparosok Országos Szövetségének tagjai vehetnek részt.

Kikötöttik, hogy az építésszek kizárólagos hazai gyártmányu anyagot használhatnak és magyar honos munkásokat alkalmazhatnak, a mely kötelezettség egyik vagy másika alól indokolt esetekben felmentést a belügyminiszter ur adhat.

Azon ajánlattevők akik ajánlatuk benyújtásakor Arad város közönségével üzleti összeköttetésben nem voltak, illetőleg ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelem és ipar kamara bizonylatával igazolni, a melyhez vállalatuk tartozik.

Arad város közönsége fent tartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választ-hasson.

Arad, 1908. március 2.

A gazdasági szék.

Sirolin

Ennek az orvosságnak és a tisztaságnak, megkülönböztet a köhögést, influenza, és egyéb betegségeket.

Tüdőbetegségek, köhögés, skrofulózis, influenza

„Ezen szisztéma hatás és orvos által megállapított ajánlása.

Működő értékesítő utasítások is kizárólag, kérjen mindenképpen „Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

„Roche”

Ennek az orvosságnak és a tisztaságnak, megkülönböztet a köhögést, influenza, és egyéb betegségeket.

Bella Stella
legjobb gummi óvszer
6 darab 3 korona
Földes Kelemené, Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc
alatt szüntetik az
indiai fogcseppek.
Egy üveg 70 fillér.
— Kapható minden gyógyszerárban. —
Főraktár 271
Földes Kelemené Aradon.

Legideálisabb szer az arc és
kéz bőrnek ápolására az

„AZOR”

mely a legkényesebb követelmé-
nyeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógytárakban és
gyógyáru üzletekben.

Főelárúhely: 31

WOJTEK ÉS WEISZ
gyógyáru nagykereskedő aradon.
Kapható Hegedűs Gyula üzletében.
Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves tudom-
ására hozom, hogy

888 vendéglőm

és árnyas, szép és tágas kerthelyisége-
met, ugyancsak a város legkényesebb fe-
dett és villanyvilágítással ellátott teke-
pályámat is díszesen renováltattam és
azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. —
Tiszta saját termései borok. Első magyar
résztvény sorfőzde udvari sör. Pohár 10
fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves párt-
fogását kérve

tisztelettel

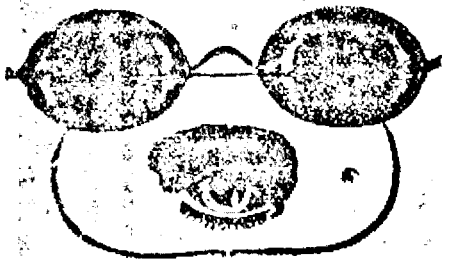
491 **Répássy Pál**

Elsőrendű látsszerész üzlet

DICK SAMU

órák és látsszerész

Arad, Andrassy-tér és Weitzner János-utca sarkán

Első és legújabb mindennemű órákat két
széles választék mellett a legolcsóbb árakon.
Raktárban tart mindennemű színházi látssze-
rűket a legkényesebb kivitelben, leg-
jobbabb formákkal, orrcsipeszűk és szem-
övek-korongok, csont, üveg és tekerés-
bűk csont keretekben legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
ben, bor, must és szesz részére, to-
vábbá mindenféle nőmérék, minden-
nemű kivitelben. 241

Szemüvegek és orrcsipeszűk or-
vosi rendellet szerint azonnal ké-
szíttetnek.

Minden jobb üzletben kapható.

Kérjünk Braun-féle

„Rózsa-crém” cipőkenőcsöt,

mert az összes forgalomban levő gyártmányok
között a

„Rózsa-crém”

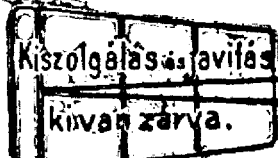
conserválja a lábbelit, ellentétben más készít-
ményekkel, melyek a bőrt kiszáritják és töré-
kenynyé teszik. — Eddig is számtalan szak-
ember elismerésével találkozott. 57

Egyedüli készítője

Braun N. A. Arad.

Ismételadók forduljanak bizalommal hozzám.

Legolcsóbb üzemelő
malom, mezőgazdasági gépek,
stb. részére.

• Költségnélküli vízellátása
közsegek, gyártelepek, gazdaságok,
mezőgazdaságok, villák, vasúti állomásoknak stb.

Megőrzése

kerék- és parkoknak.

Lecsapolása

tavak- és téglagyáraknak stb.

Tervek és költségvetések

minden alkalmazási módra.

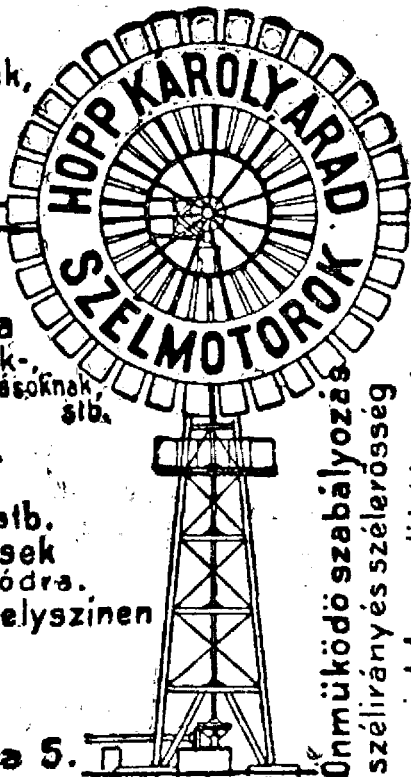
Tervezetek kívánatra a helyszínen
felvételnek.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája.

ARAD, Széchenyi-utca 5.

481

Önműködő szabályozás
szélirány és szélerősség
szerinti. Legszolidabb szerkezet.
legmagasabb munkaképesség.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely szívtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan
ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrrákák,
pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen.
A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással
beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely
elhhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

281

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerárában.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő
mérték után!

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészetiében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szűkös költsége figyelmeztet a nagyérdemű közönség
gyógyulását, melyek megátolják a láb-
fejlesztést. Gyermeknek, egyeztetés felnőtteknek
egyiknek eredményeként értem el, amit számos
elismerés tanúsít. Készítők a valódi amerikai for-
májú cipőket meg nem különböztethető tartós szép
cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel!

SEELINGER UTÓDA 841

Brecska Károly

állami cipész tanfolyam szaktanítója.

Vizvezeték-műhely
megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű köz-
önség b. tudomására hozni, hogy a mai
kornak teljesen megfelelő vizvezeték
berendező-műhelyt nyitottam, hol
mindennemű csatornázást, vizvezeték-
fűrdőszobát, angol klozeteket, vízfűtést, ace-
telin és Benold-felszerelést és vezetéket
minden fajtájú szivattyúkat, hőlégmotor-
és szivattyú javítását és készítését el-
vállalom.

20 évi tapasztalataim, valamint 11
évi aradi működésem biztosítékot nyújt
tisztelt rendelőknek arra, hogy az elváll-
alt munkát szakszerűen, pontosan és
lelkismeretesen, a lehető legolcsóbban
eszközölöm. 841

Ugyane szakba vágó munkák jó kar-
ban tartását átalányban elfogadom.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel,

Mókos Márton

szerelő-mester

Petőfi-utca 4. sz.

Hartmann János

Aradon, Kazinczi-utca 11. sz. alatt.

Tekeasztal, dákók, golyók és kü-
lönlegességi kávéház berendezési
cikkék készítése

műhelye.

Szakképzettségemet a párisi legelső
és legnagyobb gyárban szereztem.
Teke-asztalok behuzását a legújabb
saját szisztém szerint behuzok ra-
gasztás nélkül, a melyeken a golyók
ugrása elő nem fordulhat. Meghi-
vásra bárhova a vidékre is elme-
gyek, saját szöveteimmel.

Műhelyből kikerült árukért, külö-
nösen a dákók egyenességéért egy
teljes évig jófállok.

Ismét eladókknak nagy árenged-
mény.

Használt golyókat veszek és cserélek.
Gyors és pontos kiszolgálásért ke-
zeskedem.

Saját francia gyártmány szerint ké-
szült dákók óriási választékban 2
k-tól 100 kor-ig. Régi ócska teke-
asztalokat újjáalakítok s becserélek.

Nagy raktár kész billiárdokban! Ol-
csón kapható legújabb fordítható
Elipsis Billiárd. 741

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes (fűrészhöz)	1 szelvény 12 korona
(Kábat, nád- és mellény)	1 szelvény 15 korona
elegendő, csak	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turisztalócent, selyemkamgarnt stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örökös választék.

Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

5852

MEGYEI TELEPHON 292

Scherhag Testvérek

virágcsarnok

ARAD, Andrassy-tér 18. szám.

Értesítjük a n. közönséget, hogy a Scherhag J. és Keller Gy.

virágüzletek

Scherhag Testvérek

cég alatt folytatódna, miért is kérjük a b. megrendeléseknél Scherhag J. utóda céggel nem összetévesztetni, mivel az meg lett szüntetve és az így címzett megrendelések a szokott gyors és pontos kivitelben nem eszközölhetők.

Tisztelettel

1065

Scherhag Testvérek.

TELEPHON 476. SZÁM.

A legjobb minőségű bor és csemegé
faju dus gyökérzetű

szőlő-oltvány,

ugyszintén gyökeres

Riparia Portalis és Rupestris Monticola szőlővessző

minden mennyiségben kapható

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelőnél

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Telefon 410. szám.

511

Kötött fás**szőlőoltványok**

szép gyökérzetű szőlő pótlásra különösen alkalmas,

ugyszintén **gyökeres****riparia portalis.**

Kapható:

**Vojtek Alajos szőlőgaz-
daságában Gyókon.**

Levélcim: Vojtek Alajos, Arad.

1152

Telefon 556. sz.

Alapított 1850. évben.

Várhoi László

uri- és női cipész

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Minerita-paletta a laknyilakával szemben.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírnevem örvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező téli idényre beszereltem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű legyvernemhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltnék.

Kiváló tisztelettel

541

Várhoi László.**Műhely áthelyezés!****Kenderesy és Paladies**

épület- és bútortasztalosok

Arad, Deák Ferenc-utca 33. sz.

(Heim-ház.)

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek becses tudomásra adni, miszerint

üzletünket

a jelen körigényeinek megfelelően berendeztük.

Elvállalunk épület, bútort, portál, iroda és bolti berendezéseket a legdiszesebb és a leggyorsabb kivitelben.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltnék.

Tisztelettel

943

Kenderesy és Paladies.

Alapított 1858.

Telefon szám 459.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tökölly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Forray-u. 2b sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírű

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

ujabban megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely hasonmú gyáraival a versenyt felvesszük.

Vegyileg tisztítunk vagy festünk mindennemű férfi és női ruhákat, felöltőket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá buterszöveteket, függönyöket, himzéseket, csipkéket, keztyűket, szőrméket stb. stb.

Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitűnő gépekkel van ujonnan felszerelve, mindennemű maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) hófehéren mossuk, bármilyen fehérneműket, de főleg gallérokat, kizelőket, férfi ingeket stb., melyek modern fényező gépeinkkel fényezve teljesen új kinézetet nyernek.

A n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönve, kérjük további szíves megbízásait

kiváló tisztelettel

823

Müller J. és fia.

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltnék.

Pontos és gondos kiszolgálás.

Pontos és gondos kiszolgálás.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
Arad, Weltzer János-u. 13. sz.

Zsinor,

gomb,

bojtok

és rojtok

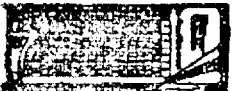
állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágynálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden esetben vágó munkát a leggyorsabban készít. 838

Kész cipő mérték szerint.

Egyedüli raktár

Weinberger János
elsőrendű cipőraktár
Arad-Temesvár.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

épület- és műlakatos-
műhelyünket a Wesselényi-utca 1. szám alá
áthelyeztük,

ahol elvállalunk mindennemű, e szakmába vágó munkákat. Építet-
vasalások, takaréktűzhelyek és sir-
kerítések a legjutányosabb árak mellett. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek.

Tisztelettel

17

Láng és Mayer.

Megérkeztek a bál dívat újdonságok!

Brunner Béla

ári dívat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Ferry-utca sark, gróf Nádasdy-palota)

Ajánlja dusan felszerelt árurak-
tárát, hol a legszebb és legdivato-
sabb **ingek**, gallérok, kényesek,
nyakkendők, keztyűk, zsebkendők,
harisnyák, stb. újdonságok kapha-
tók. Nagy választék hazai és angol
dívat-kalapokban. Nagy választék
fa, vászon és bőr utazóbőröndökben.

Dívatújdonság francia és olasz

Műtárgy különlegességeiben.

Kamerli J. pécsi keztyűgyár főraktára.

Nagy választék bál dívat és gáz legyezőkben.

Legyezők gyári áron alól adatkak.

Olcsó árak. Pontos kiszámítás.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltenek

POROSZ

MAGYAR

KÖSZÉN

blombázott zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46.

451

Telefon 46.

Kellemesen hűsítő hajviz

Eau de Glace.

A fejbőrt erősíti, a hajhullást megakadályozza, a korpa képződést megszünteti és a fejet huzamos időn át hűvösen tartja.

Egy üveg ára 2 korona.

A haj mosására és tisztán tartására a legalkalmasabb szer a

„CHAMPOING POR.”

A vele készült vízzel mosott haj fényes, ruganyos és selymes
lágyságu lesz. A haj színére nincs befolyással.

Az ideges fejfájást azonnal megszünteti a

Rozsnyay-féle fejfájás elleni tablettá.

6 darab ára 1 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárban

301

Arad, Szabadság-tér.

A KI SZÉP

AKAR LENNI,

használja egyedül a Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉMET,

mert a világ minden részéről jövő há-
laimatok legjobban bizonyítják, hogy

ennél jobb szépítőszert nem létezik.

Szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösséget

és mindennemű arctisztatlanságot

— varázsszerű gyorsan eltüntet. —

Vigyázat: Csakis Hajós-féle aradi készítménye-
ket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárban

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszer-tár, illatszertár és drogeriában.

Olcsó háztelkek

egészben és részbeni eladása szabadon,

közvetlen az államvasuti fűtőházak mel-
lett Zimándi utcában 2. szám alatt eladó
4 ház hely üres telek, a Zsidótemető-utca-
ban 3 telek 5—5½ koronáért négyszög-
öle. 400 négyszögöl nagyságban. Tervek
alólírottál megtekinthetők.

Sóltz Gyula,

Kiss Ernő utca 10., vagy Zsidótemető-utca
5. szám a att. 1186

Lakás kiadó

Neuman-palotában

május hó elsejére a II-ik eme-
leten egy teljesen külön álló

utcai garcon lakás,

mely az Andrassy-térre néz, 2
utcai és 2 udvari szobából áll.

Bővebbet Dr. Kronstein Vil-
mos úrnál, Andrassy-tér 21. I.
emelet. 1219

A legjobb

1035

fedélcserép

Politzer Jonás

cserépgyárában kapható

Magyarcsanád (Csanád m.)

Posta, távirat és vasutállomás.

Egy előkelő szálloda és
vendéglő felosztása
folytán az összes

berendezés

jutányos áron eladó.

Értekezhetni: 1179

Schreyer J. Lászlónál,

Pankotán.

Cement

hornyolt cserép

a legjobb fedő anyag. Vízátthatlan!
Örökké tart!

Tégla,
Cserép

legjobb minőségben állandóan
raktáron 754

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementárú gyárban

Mikalán.

Telefon 5—15.

Városiroda: Erzsébet-körút 87. I. em.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Nem tudtak meg otthon semmit?

Ovatosaknak kell lennünk, mert könnyen kellemetlenségek érhetik. Legjobb volna, ha az általam már többször tett ajánlatot elfogadná, mert okvetlenül többször kell találkozunk. Az említett személy miatt ne változtasson helyet, mert legalább ott láthatom. Sohse törődjön vele, nekem sem rokon-szenves az illető. Általa nem szabad zavartatnunk magunkat. Válaszoljon. J. R. 1229

Nevelőnő,

vagy tanintézetnél alkalmazott tanító kisasszony, aki egy a felsőbb leányiskola II-ik osztályát látogató leánykának, a délutáni és esti órákban való felügyeletére és nevelésére vállalkozik, helyben intelligens házban teljes ellátás és díjazás mellett alkalmazást nyerhet Zene és nyelvismeretekkel rendelkezők előnyben részesülnek. Cím a kiadóhivatalban. 1178

Gyárfelosztatásnál

vásárolt vétel folytán kiadásitunk valódi len levélpapírost selyempapírral bélelt borítékkal, legdivatosabb alak és színekben 50%-al a beszerzési áron alul. Ingusz I. és fia könyvkiadóhivatala. 201

Egy géphímzőnő kerestetik

egy hétre 16 frt fizetés és teljes ellátással. Ajánkozhatni Beregi Kálmán urhoz Arad, Nagyvárad-ut 10 sz. 1214

Ökleveles zongora tanítónő

elvéllal órákat házban és házon kívül. Gártner Márkusné, Damjanics-utca 1. 1044

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság raktáron. Antiquar könyvek. Könyvtárak berendezése. Nyomtatványok elkészítése. Rongált doboza levélpapírok kiadásitása. Égető apparátusok. Kölcsonkönyvtár. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 212

Ügyes fiatalember irodista,

esetleg leány, csakis jó írással és gyakorlattal mielőbbi belépésre kerestetik: ajánlatok „F. K.” jelige alatt a kiadóhivatalba címzendők. 1226

Egy teljesen jó karban levő

ház, melyben van négy szobás uri lakás, azonkívül négy kis lakás, évi jövedelme 1700 korona, elköltözés miatt jutányosan eladó a belvárosban, a Tököl-tér közelében. Tudakozódni lehet Prolich István, Tököl-tér sarkán levő fűszer üzletében. Ugyanott egy egész új szalon garnitúr eladó. 1223

Gazdasági irnok,

földmives iskolát végzett, jó írásu, alkalmazást nyer kunágotai gazdaságomban április 24-től. — Jelentkezhetni lehet helyben, Erzsébet-körút 22., vagy a gazdasági intézőnél Kunágotai-pusztán. 1183

Intelligens

őzv. urinőnél jó házi koszt kapható. Bővebbet Tököl-tér 4. sz., ajtó 3.

Használt,

de jó karban levő íróasztalok megvételre kerestetnek. Cím a kiadóhivatalban.

Krausz Paulin könyvkereskedé-

sében magyar, francia és német divatlapok állandó nagy készlete. Üzleti- és imakönyvek. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár; modern antiquarium. 995

Megnyitott a nyiregyházi krumpli csarnok. Vetni való nyiregyházi rézsa-krumpli

1274

nagy és kis mennyiségben kapható Spielmann Albertnél, Arad, Karolina-utca.

242—1908 sz.

Veszek

urasságoktól használt nyári és téli férfi ruhákat, utazóbundákat, háló, ebédlő és más butorokat 1141

a legmagasabb áron veszek és eladok. Kívánatra vagy levélbeli meghívásra házhoz is megyek

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.
(Izraelita templom épület.)
Kérem a cégre ügyelni!

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület vasalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kert szék, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind a szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vasokozarak kaphatók. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 585 Nagy választék sírkerítés mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

Buttyin község előjáról.

Árlejtési hirdetmény.

Buttyin község által 15300 korona erejéig építendő csendőri laktanyára az árlejtés Buttyin községéhez 1908. évi március hó 23-ának d. e. 9 órájára kitűzettek.

Erről a részt venni szándékozók értesítetnek azzal, hogy az árlejtés szóbeli és óvadékkal 1530 korona teendő le az árlejtést vezető előjárók kezeihez.

Az árlejtési feltételek, terv és költségvetés a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők.

Buttyin, 1908 évi március hó 9.

Kiurszky Iván,

Jegyző.

Zimbrán Mihály,

1225

bíró.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

== SZÉNSAV-MŰVEK ==

ujjonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szénsavat

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra. Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval.

Meghízható, szigorúan leltárikereslet kiadása!

Buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben. 5881 Sziv-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz.

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdő.

Sürgősen: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz. Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

ÁMOR

hygienicus mosdó pasztillát

férfiak, nők egyaránt használják.

Doboz 1 korona. 1013

Gyógytárakban kapható.

Detsinyi Frigyes

Budapest, V., Marokkói-utca 2.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

épület- és butorasztalos

műhelyemet

Karolina-utca 3. szám alá

áthelyeztem és elvállalok ezen szakmába vágó mindennemű munkákat és pedig hálószobákat, ebédlők, bolti berendezések és irodai berendezéseket a legszebb kivitel és a legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 11

Tisztelettel

Mádai Gyula,

épület és butorasztalos.

7735—1907. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világsi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Keszler és Barabás budapesti bejegyzett cég végrehajtónak, Bandits Gyula és neje pankotai lakos végrehajtást szenvedő elleni 665 korona 67 fill. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék (a világsi kir. járásbíró) területén levő, Pankota községben fekvő, a pankotai 154. sz. tjkvben A. I. 2. sor., 261. hrsz. alatt felvett 155. sz. ház és beltelekre 1405 koronában megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi március hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor Pankota községhezán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog, azonban terhelve Jakusocki János pankotai lakos élethossziglani lakhatási jogával.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 140 korona 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világos, 1907. évi december hó 27-én.

Kir. járásbíró, mint telek-könyvi hatóság.

Povolni,

kir. albíró.

1227

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.